

MANUAL

APLICAREA PROCEDURII DE REALIZARE A EVALUARII DE MEDIU
PENTRU PLANURI SI PROGRAME

MINISTERUL MEDIULUI SI GOSPODARIRII APELOR

SI

AGENTIA NATIONALA PENTRU PROTECTIA MEDIULUI

Manual

APLICAREA PROCEDURII DE REALIZARE A EVALUARII DE MEDIU
PENTRU PLANURI SI PROGRAME

MMGA - DIRECTIA GENERALA
EVALUARE IMPACT, CONTROLUL POLUARII
SI MANAGEMENTUL RISCULUI

ANPM - DIRECTIA AUTORIZARI
SI LEGISLATIE ORIZONTALA

AUTORI:
MONICA OTEL
DANIELA PINETA
ANDREEA CAZACIOC

CUPRINS

1. INTRODUCERE	1
2. OBIECTIVUL H.G. 1076/2004	2
3. DOMENIUL DE REGLEMENTARE AL H.G. 1076/2004	3
4. ETAPA DE ÎNCADRARE	17
5. ETAPA DE DEFINITIVARE A PROIECTULUI DE PLAN SAU DE PROGRAM ȘI DE REALIZARE A RAPORTULUI DE MEDIU	29
6. ETAPA DE ANALIZĂ A CALITĂȚII RAPORTULUI ȘI DE LUARE A DECIZIEI	41
7. INFORMAREA ȘI PARTICIPAREA PUBLICULUI LA PROCEDURA DE EVALUARE DE MEDIU	49
8. EVALUARE DE MEDIU PENTRU PLANURI ȘI PROGRAME CU POTENȚIAL EFECT SEMNIFICATIV ASUPRA MEDIULUI ÎN CONTEXT TRANSFRONTIERĂ	57
9. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII	60
10. ANEXE	65
11. RELAȚIA CU ALTE ACTE NORMATIVE COMUNITARE	

CUVANT INTRODUCATIV

Protectia mediului a devenit una din principalele preocupari ale secolului XX și reprezintă o provocare pentru actualul mileniu. Comunitatea internațională a fost pusă în fața unor evenimente care au avut un impact deosebit asupra mediului: accidentele tancurilor petroliere Torry Canyon în 1967, Exxon Valdez – 1992, Prestige- 2002, accidentul de la uzinele Sandoz din Elveția sau cel de la Bhopal din India, și nu în ultimul rând accidentul de la Cernobil- Ucraina.

Toate acestea au determinat societatea internațională să devină conștientă de importanța mediului, nu numai pentru omenire, ci pentru supraviețuirea întregii planete. Astfel, relația mediu-societatea umană a căpătat dimensiuni concrete. Nu se mai pune problema "îmblânzirii naturii", ci a conștientizării faptului că omul este o parte intrinsecă a mediului, fapt pentru care protecția și conservarea acestuia înseamnă, de fapt, asigurarea habitatului necesar pentru continuarea existenței sale.

Un loc aparte în cadrul acestor preocupări este ocupat de tehnicile și instrumentele cu caracter preventiv și de precauție. Rolul lor a crescut odată cu trecerea de la mecanismele "end of pipe" de protecție a mediului la cele preventive. Varietatea, complexitatea și acceptarea acestor mecanisme legale au crescut în ultimii ani datorită influenței reciproce a legislației naționale și internaționale.

Printre aceste mecanisme se numără și evaluarea strategică de mediu.

Ce este evaluarea strategică de mediu? Este un instrument folosit în mod sistematic la cel mai înalt nivel decizional, care facilitează, încă de foarte devreme, integrarea considerentelor de mediu în procesul de luare a deciziilor, conduce la identificarea măsurilor specifice de ameliorare a efectelor și stabilește un cadru pentru evaluarea ulterioară a proiectelor din punct de vedere al protecției mediului.

Evaluarea strategică se aplică, de către unele state și la nivel de politici și chiar de legislație, fiind o metoda de asigurare a unei dezvoltări durabile. În acest sens, s-a dezvoltat un instrument internațional, pe care și România l-a semnat la Kiev în 2003, Protocolul privind evaluarea strategică de mediu - acesta se referă la planuri, programe, politici și legislație care pot face obiectul evaluării de mediu.

Evaluarea strategică de mediu s-a dezvoltat ca măsură de precauție, la nivel decizional înalt, deoarece evaluarea impactului la nivel de proiect s-a dovedit o măsură destul de limitativă și slabă, și în consecință, insuficientă. Aceasta, datorită momentului târziu în procesul decizional, în care se aplică procedura EIA la proiecte. Astfel, răspunsurile la întrebările adresate la nivelul cel mai înalt, de tipul "ce fel de dezvoltare trebuie să aibă loc, unde și dacă acesta trebuie într-adevăr să aibă loc" au fost, de cele mai multe ori, nefundamentate din punct de vedere al protecției mediului.

Evaluarea de mediu sau "evaluarea strategică de mediu" se aplică la cel mai înalt nivel decizional sau de planificare, de exemplu la dezvoltarea politicilor, strategiilor și, evident a planurilor și programelor. În acest mod se poate focaliza pe "sursa" impactului asupra mediului și nu pe "rezolvarea" simptomelor aparute în urma producerii impactului.

Acest manual constituie un ghid și furnizează informații asupra modului în care trebuie să se realizeze conformarea cu prevederile HG 1076/2004 privind procedura de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, și în consecință, cu Directiva 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului.

Manualul a fost conceput și elaborat de MMGA în colaborare cu ANPM, având ca punct de plecare manualul similar al Comisiei Europene și este destinat în primul rând autorităților de protecția mediului.

Manualul descrie cum se aplica procedura de evaluare de mediu la planurile si programele de pe teritoriul national, care pot avea efecte semnificative asupra mediului, inclusiv la cele care pot avea efecte transfrontiera.

Sunt incredintata ca acest manual va reprezenta un real sprijin pentru autoritatile implicate in procedura de evaluare de mediu si un ghid practic pentru implementarea acestei proceduri. De asemenea, sper ca va contribui la o mai buna intelegere a legislatiei nationale si, implicit, a celei europene in acest domeniu.

SULFINA BARBU,

MINISTRU

1. INTRODUCERE

1.1. Directiva 2001/42/EC a Parlamentului European și a Consiliului, care se referă la evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului („Directiva SEA”) a intrat în vigoare la 21 iulie 2001. Această Directivă obligă autoritățile publice să considere dacă planurile sau programele pe care le pregătesc vin în întâmpinarea scopului acestei Directive și, deci, dacă este necesară realizarea unei evaluări de mediu a acestor propuneri, în conformitate cu procedurile din Directivă. Directiva 2001/42/EC a fost transpusă în legislația română prin HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 707 din 5 august 2004).

1.2. Experiența Directivei 85/337/EEC, în ceea ce privește evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului („Evaluarea impactului asupra mediului sau Directiva EIA”) a arătat că este important să se asigure o aplicare și o implementare consecventă în toată Comunitatea pentru a realiza potențialul maxim în ceea ce privește protecția mediului și dezvoltarea durabilă.

1.3. Acest document nu-și propune să explice cum se realizează o evaluare de mediu, deși oferă unele sfaturi practice despre cum pot fi îndeplinite anumite cerințe. Documentul este util autorităților care trebuie să aplice Directiva și deci HG nr.1076/2004 (HG SEA), în pregătirea planurilor și programelor lor. Poate fi util și atunci când autoritățile iau în considerare și Protocolul UNECE asupra evaluării strategice de mediu, care a fost semnat și de România la 21 mai 2003 în cadrul celei de-a cincea Conferințe Ministeriale „Mediu pentru Europa”, la Kiev, în Ucraina. Prezentul manual are la bază Ghidul privind implementarea Directivei 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului, elaborat de Directoratul General -Mediu al Comisiei Europene.

1.4. Documentul poate fi revizuit în viitor ca urmare a experienței acumulate din implementarea HG 1076/2004. Intenția nu este de a oferi răspunsuri absolute pentru probleme specifice, ci de a oferi consultanță asupra modului în care ar trebui abordate problemele.

1.5. Structura documentului se bazează pe ordinea articolelor din HG 1076/2004. Primul pas în înțelegerea acestui act normativ este determinarea căror planuri și programe li se aplica acesta. De aceea, documentul începe prin analizarea domeniului de aplicare a acesteia, cu un accent deosebit asupra conceptului de *plan* și *program*, ca și a determinării efectelor semnificative de mediu. Apoi

este analizat conținutul raportului de mediu, cerințele necesare pentru asigurarea calității, prevederile asupra consultării, natura cerințelor de monitorizare.

2. OBIECTIVUL H.G. 1076/2004

Articolul 1 alin.(1)

Obiectivul prezentei hotărâri este de a asigura un nivel înalt de protecție a mediului și de a contribui la integrarea considerațiilor cu privire la mediu în pregătirea și adoptarea anumitor planuri și programe, în scopul promovării dezvoltării durabile, prin efectuarea unei evaluări de mediu a planurilor și programelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului.

2.1. Articolul 1 formulează două obiective pentru realizarea evaluării de mediu în conformitate cu prevederile hotărârii de guvern:

- asigurarea unui nivel înalt de protecție a mediului;
- contribuirea la integrarea aspectelor de mediu în pregătirea și adoptarea anumitor planuri și programe care promovează dezvoltarea durabilă.

2.2. Aceste obiective leagă Directiva de obiectivele generale ale politicii comunitare de mediu, așa cum sunt ele prevăzute în Tratatul CE. Articolul 6 al Tratatului prevede faptul că cerințele de protecție a mediului trebuie integrate în definirea și implementarea politicilor și activităților comunitare, în mod deosebit a celor care promovează dezvoltarea durabilă.

Transpunerea acestei Directive prin HG 1076/2004 realizează integrarea obiectivelor de protecție a mediului în celelalte sectoare ale activității economice, asigurând concordanța legislației naționale în domeniu cu cea comunitară.

2.3. Articolul 1 trebuie considerat din perspectiva obiectivelor de protecție a mediului și ale dezvoltării durabile, astfel:

- asigurarea că efectele implementării planurilor și programelor sunt luate în considerare în timpul pregătirii lor și înainte de adoptarea acestora;
- stabilirea unui set de cerințe procedurale comune, necesare pentru a contribui la un nivel înalt de protecție a mediului.

- stabilirea unui cadru legislativ consecvent, care să permită adoptarea/aprobarea planurilor/programelor pe baza informațiilor de mediu obținute în derularea procedurii, și care să contribuie la punerea în practică a unor soluții durabile și eficiente.

3. DOMENIUL DE REGLEMENTARE AL H.G. 1076/2004

Prevederile care determină domeniul de reglementare al H.G. 1076/2004 sunt conținute în trei articole, astfel:

- art. 2, care prevede anumite caracteristici pe care un plan/program trebuie să le aibă pentru a intra sub incidența acestui act normativ;
- art.5 și 6, care stabilesc reguli pentru determinarea planurilor și programelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului și ca atare, fac obiectul evaluării de mediu.

Precizăm că art.42, alin (2), (3) și (4) conține prevederi tranzitorii privind aplicarea acestui act normativ.

Articolul 2 lit.b)

evaluare de mediu - elaborarea raportului de mediu, consultarea publicului și a autorităților publice interesate de efectele implementării planurilor și programelor, luarea în considerare a raportului de mediu și a rezultatelor acestor consultări în procesul decizional și asigurarea informării asupra deciziei luate.

3.1. Conform prevederilor HG 1076/2004, trebuie identificate, descrise și evaluate potențialele efecte semnificative asupra mediului care pot apărea prin implementarea planului sau a programului. În acest scop procedura evaluării de mediu cuprinde 3 etape: etapa de încadrare a planului/programului în procedura evaluării de mediu, etapa de definitivare a proiectului de plan/program și de realizare a raportului de mediu și etapa de analiză a calității raportului de mediu. Aceste etape prevăd parcurgerea mai multor pași printre care se numără și consultarea publicului și a autorităților interesate de efectele implementării planurilor/programelor, luarea în considerare a raportului de mediu și a rezultatelor acestor consultări în procesul decizional și asigurarea informării asupra deciziei luate.

3.2. Evaluarea de mediu reprezintă o procedură care implică nu numai elaborarea raportului de mediu, ci și un proces de consultare, în cadrul căruia atât publicul cât și autoritățile cu responsabilități în domeniul protecției mediului pot să-și exprime opiniile și sugestiile.

Această definiție stabilește în mod clar că procesul **consultării** este o parte inseparabilă a evaluării. În plus, rezultatele consultării trebuie să fie **luate în considerare** în procesul decizional. Dacă lipsește chiar și un singur element din cele menționate, *a priori* evaluarea de mediu nu este în conformitate cu cerințele hotărârii de guvern. Acest lucru subliniază importanța acordată consultării în procesul evaluării de mediu.

Articolul 2 lit.c)

c) planuri și programe - planurile și programele, inclusiv cele cofinanțate de Comunitatea Europeană, ca și orice modificări ale acestora, care:

(i) se elaborează și/sau se adoptă de către o autoritate la nivel național, regional sau local ori care sunt pregătite de o autoritate pentru adoptarea, printr-o procedură legislativă, de către Parlament sau Guvern; și

(ii) sunt cerute prin prevederi legislative, de reglementare sau administrative

3.3. Prima cerință pentru ca **planurile și programele** să facă obiectul evaluării este aceea că ele trebuie să întrunească ambele criterii ale art.2 lit.c). Cu alte cuvinte, acestea trebuie să fie atât „obiectul pregătirii și/sau adoptării de către o autoritate”, cât și să fie „solicitate prin prevederi legislative, de reglementare sau administrative”.

Noțiunea de **obiect al pregătirii și/sau adoptării de către o autoritate** se referă la faptul că planurile și programele trebuie să îndeplinească anumite condiții pentru a putea intra sub incidența acestui act normativ. Principala idee este aceea că, în cele din urmă, un plan sau un program va fi întotdeauna adoptat conform unei proceduri, de către o autoritate. Cu toate acestea, cerința de la punctul **(i)** se referă și la situația în care planul este pregătit de către o autoritate (sau o persoană fizică sau juridică), și este adoptat de către o altă autoritate (în multe cazuri aceeași autoritate care inițiază planul, îl și adoptă, și în consecință, și acest caz intră sub incidența HG 1076/2004).

Un alt criteriu important pentru ca planul sau programul să constituie obiectul HG 1076/2004 este acela că trebuie să fie **cerut prin prevederi legislative, de reglementare sau administrative**. Acest lucru înseamnă că adoptarea planului sau programului respectiv este prevăzută într-un act normativ sau administrativ (lege, hotărâre de guvern, hotărâre a consiliului local, ordin al unui ministru, etc).

Dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite, prevederile hotărârii de guvern menționate nu se aplică.

3.4. **Planurile și programele** nu sunt definite în mod explicit. Acești termeni nu sunt sinonimi, dar cuprind o gamă largă de înțelesuri, care în anumite puncte se suprapun. În ceea ce privește cerințele acestui act normativ, planurile și programele sunt tratate în mod identic. De aceea, nu este necesar și nici posibil să se facă o distincție riguroasă între acestea. Pentru a putea identifica dacă un document reprezintă un plan sau un program din punctul de vedere al H.G. 1076/2004, este necesară determinarea principalelor caracteristici ale unui astfel de plan sau program.

ATENȚIE!!! Denumirea nu reprezintă un criteriu de determinare. Putem fi în prezența unui „plan” sau „program” conform dispozițiilor H.G. 1076/2004, chiar dacă denumirea folosită este „strategie”, „linii directoare”, „schemă”, etc.

3.5. Tipul de document care în unele state membre este considerat a fi un **plan** este unul care stabilește modul în care este propusă implementarea unei scheme sau a unei politici. Acestea pot fi, de exemplu, planuri de utilizare a terenului care stabilesc modul în care va avea loc dezvoltarea, ori prevăd reguli sau linii directoare referitoare la tipul de dezvoltare care corespunde unei anumite zone, sau determină criteriile care trebuie luate în considerare pentru dezvoltarea ulterioară. Planurile de management al deșeurilor, al resurselor de apă, etc, intra sub incidența hotărârii de guvern, dacă ele îndeplinesc condițiile definiției din art. 2 lit.c), și criteriile din art. 3.

În unele state membre, un **program** este de obicei considerat ca fiind un plan care conține un set de proiecte dintr-o anumită zonă. De exemplu, o schemă de reconstrucție a unei zone urbane, care cuprinde mai multe proiecte separate de construcții, poate fi considerat un program. Alte state membre folosesc cuvântul „program” în sensul de „modul în care o politică este îndeplinită”.

În literatura de specialitate, noțiunea de „plan” este definită ca fiind *un set de obiective coordonate și eșalonate în timp pentru implementarea unei politici*, iar noțiunea de „program” cuprinde *un set de proiecte dintr-un anumit domeniu*.

3.6. Noțiunea de „planuri și programe” se referă și la cele **co-finanțate de Comunitatea Europeană**. Indiferent de procesul de luare a deciziilor din cadrul instituțiilor comunitare în ceea ce privește finanțarea, autoritățile naționale competente de protecția mediului trebuie să evalueze dacă planul sau programul respectiv face obiectul hotărârii de guvern.

3.7. H.G. 1076/2004 se aplică în principiu planurilor co-finanțate din diverse sectoare, inclusiv transport și dezvoltare regională, economică și socială (Fonduri Structurale). Art.39 alin. (2) menționează în mod expres că pentru planurile și programele co-finanțate de Comunitatea Europeană, evaluarea de mediu stabilită de hotărârea de guvern trebuie realizată în conformitate cu

prevederile specifice din legislația națională care transpune legislația comunitară relevantă, precum și cu prevederile specifice din legislația comunitară relevantă.

Articolul 2 lit.d)

public - una sau mai multe persoane fizice ori juridice și, în concordanță cu legislația sau cu practica națională, asociațiile, organizațiile ori grupurile acestora

3.8. H.G. 1076/2004 definește publicul ca fiind una sau mai multe persoane fizice sau juridice, precum și, în conformitate cu legislația sau practica națională, asociațiile, organizațiile și grupurile care reunesc aceste persoane. Conform O.G. 26/2000, aprobată prin Legea nr.246/2005 „Persoanele fizice și persoanele juridice care urmăresc desfășurarea unor activități de interes general sau în interesul unor colectivități ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial pot constitui asociații ori fundații în condițiile prezentei ordonanțe. Asociațiile și fundațiile constituite potrivit prezentei ordonanțe sunt persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial.” Prin urmare, coroborând definiția publicului cu prevederile O.G. 26/2000 reiese faptul că asociațiile și fundațiile, ca organizații neguvernamentale, se regăsesc în definiția publicului și, pe cale de consecință, pot participa la procedura SEA.

De asemenea, definiția include, dar nu se limitează la „publicul afectat sau posibil afectat sau care este interesat de planul/programul respectiv, inclusiv organizațiile neguvernamentale relevante”.

3.9. Definiția **publicului** este preluată din Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu (Convenția Aarhus). Se referă la orice persoană fizică și juridică. În multe cazuri, **asociațiile, organizațiile sau grupurile** de persoane fizice sau juridice au ele însele personalitate juridică și, ca atare, intră în domeniul definiției. Expresia poate fi așadar interpretată în sensul că asociațiile, organizațiile sau grupurile fără personalitate juridică (inclusiv ONG-urile) pot, dacă le permite cadrul legal național, să facă parte din „publicul” definit de această hotărâre de guvern. În secțiunea a 4-a a HG 1076/2004, care se referă la informarea și participarea publicului la procedura de evaluare de mediu, sunt stabilite responsabilitățile titularului și ale autorității competente pentru protecția mediului în ceea ce privește implicarea publicului în cadrul procedurii.

Articolul 2 lit.e)

raport de mediu - parte a documentației planurilor sau programelor care identifică, descrie și evaluează efectele posibile semnificative asupra mediului ale aplicării acestora și alternativele lor raționale, luând în considerare obiectivele și aria geografică aferentă, conform anexei nr. 2;

3.10. Raportul de mediu (raportul SEA) este parte a documentației planurilor și programelor, care trebuie să conțină informațiile prevăzute în anexa 2.

Raportul de mediu reprezintă partea esențială a evaluării de mediu prevăzută de hotărârea de guvern. De asemenea, constituie bază pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării planurilor și programelor.

3.11. Raportul de mediu este un instrument important pentru integrarea considerațiilor de mediu în pregătirea și adoptarea planurilor și programelor deoarece asigură identificarea, descrierea, evaluarea și luarea în considerare în acest proces a potențialelor efecte semnificative asupra mediului. Elaborarea raportului de mediu și integrarea considerațiilor de mediu în pregătirea planurilor și programelor reprezintă un proces iterativ care trebuie să contribuie la luarea unor decizii durabile.

3.12. Obiectivele raportului de mediu sunt, în principal, identificarea, descrierea și evaluarea efectelor potențial semnificative asupra mediului ale implementării planului și programului, precum și a alternativelor posibile ale planului sau programului. Anexa 2 conține prevederi suplimentare privind furnizarea informațiilor despre aceste efecte, analiza alternativelor constituind un element important al evaluării.

ATENȚIE !!! Evaluarea de mediu pentru planuri și programe nu trebuie confundată cu evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte. Trei aspecte trebuie precizate:

1. Cele două evaluări au temeii legal diferit. Astfel, evaluarea de mediu pentru planuri și programe este prevăzută de HG nr.1076/2004, în timp ce evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte este prevăzută de HG 918/2002, cu modificările ulterioare.
2. Din punct de vedere cronologic, mai întâi trebuie efectuată evaluarea de mediu pentru un plan sau program, dacă este necesar, și apoi se realizează evaluarea de mediu pentru un proiect.
3. Evaluarea de mediu pentru planuri/programe se realizează la alt nivel, respectiv un nivel superior, față de evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte publice sau private.
4. Datorită faptului că evaluarea de mediu este la un nivel superior față de evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte, a complexității unui plan sau program față de un proiect, raportul SEA nu are un conținut detaliat din punct de vedere tehnic, adică nu conține date tehnice detaliate și precise, în timp ce raportul EIA, da.

În orice caz, trebuie să existe un rezumat fără caracter tehnic în cadrul raportului de mediu, conform prevederilor Anexei 2.

Mentionăm că prevederile art.2 lit.e) trebuie să fie coroborate cu prevederile art.14 alin.(1) și (2), art.19 alin.(4), art.20.

Articolul 2 lit.f)

titularul planului sau programului - orice autoritate publică, precum și orice persoană fizică sau juridică care promovează un plan sau un program în înțelesul definiției de la lit. c).

3.13. De exemplu, titularul planului sau programului poate fi primăria, consiliul local, consiliul județean, orice minister etc.

Articolul 3 alin.(1)

Evaluarea de mediu se efectuează în timpul pregătirii planului sau programului și se finalizează înainte de adoptarea acestuia ori de trimiterea sa în procedură legislativă.

3.14. Evaluarea de mediu pentru planuri și programe trebuie să influențeze modul de elaborare a acestora. Cu alte cuvinte, conținutul planului sau programului trebuie să includă rezultatele raportului de mediu, iar varianta finală a planului sau programului trebuie să reprezinte, din punct de vedere al protecției mediului, cea mai bună alternativă de realizare a obiectivelor propuse. Art. 3 alin.(1) precizează obligația clară a autorităților de a realiza evaluarea în timpul pregătirii planului/programului. Așadar, conținutul unui plan sau program trebuie să se dezvolte în paralel cu evaluarea de mediu, rezultatele parțiale și finale ale acestei evaluări fiind incluse în forma finală a planului sau programului respectiv. Adoptarea planului/programului se face numai după finalizarea evaluării de mediu.

Articolul 3 alin.(2)

Prezenta procedură se realizează în etape, după cum urmează:

- a) etapa de încadrare a planului sau programului în procedura evaluării de mediu;*
- b) etapa de definitivare a proiectului de plan sau de program și de realizare a raportului de mediu;*
- c) etapa de analiză a calității raportului de mediu.*

3.15. În scopul clarificării și aplicării unitare a HG SEA, autorii au considerat necesară stabilirea unor etape procedurale. Astfel, planul/programul „candidat” este examinat pentru a se determina dacă acesta face obiectul procedurii de evaluare de mediu pentru planuri și programe (SEA) (a se vedea schema etapei de încadrare - pagina 28). Dacă face obiectul procedurii, atunci planul/programul parcurge următoarele etape prevăzute, respectiv etapa de definitivare a proiectului

de plan/program și de realizare a raportului de mediu și etapa de analiză a calității planului/programului.

Articolul 4

Evaluarea de mediu pentru planurile și programele dezvoltate la nivel local sau regional, care sunt parte integrantă din planurile ori programele regionale sau naționale care au fost deja supuse evaluării de mediu, va ține cont de rezultatul acestei evaluări, în scopul evitării duplicării. În acest caz se au în vedere și prevederile art. 20.

3.16. Există posibilitatea ca mai multe planuri să reglementeze o anumită problemă, dar având întindere geografică diferită. De exemplu, un plan de amenajare teritorială regional stabilește viziunea de dezvoltare teritorială a acelei regiuni. Întrucât regiunea respectivă are mai multe județe, planurile de amenajare teritorială trebuie să respecte cerințele/direcțiile de dezvoltare stabilite la nivel regional. Planurile județene, spre deosebire de cel regional, stabilesc cu mai mare acuratețe dezvoltarea teritorială a județelor respective. Continuând raționamentul, întrucât un județ cuprinde mai multe orașe, planurile urbanistice ale orașelor respective trebuie să respecte planul județean în care se încadrează, ele detaliind și mai mult necesitățile de dezvoltare. Ca atare, existând o ierarhie a planurilor, informațiile de mediu conținute într-un plan general trebuie să fie folosite în elaborarea planurilor subsecvente, evitându-se, în acest mod, duplicarea eforturilor și un consum excesiv de timp și resurse financiare. Așadar, autorii actului normativ au precizat necesitatea ca evaluările de mediu pentru planurile elaborate la nivel local și județean să țină seama de rezultate evaluărilor la nivel superior, respectiv regional sau chiar național.

Trebuie subliniat faptul că, în cazul în care unele aspecte ale planului/programului au fost evaluate într-o anumită etapă a procesului de planificare, folosirea rezultatelor pentru evaluarea planului/programului în cadrul unei etape ulterioare se face numai după verificarea corectitudinii și actualizarea lor. De asemenea, reamintim că aceste informații trebuie plasate în contextul evaluării ulterioare. Dacă aceste condiții nu pot fi îndeplinite, pentru elaborarea planului sau programului subsecvent este nevoie de culegerea unor noi informații și de o actualizare a datelor primei evaluări de mediu, chiar dacă planul/programul subsecvent are ca temă o problemă care a făcut obiectul unui plan sau program anterior.

3.17. Decizia de utilizare a informațiilor care provin dintr-o evaluare de mediu anterioară în vederea realizării unei alte evaluări depinde de structura procesului de planificare, de conținutul planului/programului, de relevanța informațiilor din raportul de mediu, iar decizia trebuie luată pentru fiecare caz în parte. De asemenea, trebuie să se asigure faptul că utilizarea informațiilor din

evaluarea de mediu anterioară nu conduce la realizarea unei evaluări de mediu superficiale, sau chiar la neevaluarea aspectelor analizate în prima evaluare de mediu. Cu alte cuvinte, informațiile furnizate de prima evaluare trebuie să fie detaliate și să conducă la analiza în profunzime a aspectelor noului plan/program.

Pe de altă parte, trebuie să se asigure că o evaluare anterioară folosită într-o etapă ulterioară este plasată în contextul acestei din urmă evaluării și va fi considerată ținând cont de acest context.

ATENȚIE!!! Evaluarea de mediu pentru planul subsecvent nu trebuie să reprezinte doar un material de trimitere la evaluările existente, ci este necesar fie să se realizeze un rezumat al informațiilor existente, care să fie detaliat în analiza respectivă, fie să se repete informația din evaluarea anterioară (în cazul în care nu este foarte mare), precizându-se relevanța ei pentru actuala evaluare și dezvoltându-se aspectele necesare.

Articolul 5 alin.(1)

Evaluarea de mediu se efectuează pentru planurile și programele care pot avea efecte semnificative asupra mediului, conform prevederilor alin. (2)-(4).

3.18. Articolul 5 stabilește domeniul de aplicare a prevederilor HG 1076/2004 și este fundamental pentru funcționarea acesteia. El începe prin exprimarea necesității realizării unei evaluări de mediu pentru anumite planuri și programe care pot avea efecte semnificative asupra mediului (alineatul 1). Articolul definește apoi tipurile de planuri și programe care cer evaluarea, fie în mod automat (alineatul 2), fie pe baza determinării necesității acesteia (alineatul 3).

Articolul 5 alin.(2)

Se supun evaluării de mediu toate planurile și programele care:

a) se pregătesc pentru următoarele domenii: agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură, energie, industrie, inclusiv activitatea de extracție a resurselor minerale, transport, gestionarea deșeurilor, gospodărirea apelor, telecomunicații, turism, dezvoltare regională, amenajarea teritoriului și urbanism sau utilizarea terenurilor, și care stabilesc cadrul pentru emiterea viitoarelor acorduri unice pentru proiectele care sunt prevăzute în anexele nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 918/2002 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului și pentru aprobarea listei proiectelor publice private supuse acestei proceduri; ori care

b) datorită posibilelor efecte afectează ariile de protecție specială avifaunistică sau ariile speciale de conservare reglementate conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind

regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 462/2001.

3.19. Este important de precizat faptul că planurile prevăzute la alin.(2) sunt supuse, ca regulă, evaluării de mediu. Cu alte cuvinte, autoritățile competente de mediu nu au posibilitatea de a supune aceste planuri/programe etapei de încadrare pentru a stabili dacă pot avea un efect semnificativ asupra mediului. **Hotărârea de guvern stabilește, ab initio, faptul că planurile respective au un astfel de efect.**

Alineatul 2 definește două tipuri de planuri și programe care au efecte semnificative asupra mediului.

Pentru ca un plan sau program să cadă sub incidența alineatului 2 lit.a), trebuie să îndeplinească ambele condiții menționate acolo: planul sau programul trebuie să facă parte din unul sau mai multe sectoare (agricultură, silvicultură, pescuit etc.) **și** trebuie să schițeze cadrul pentru emiterea viitoarelor acorduri unice ale proiectelor prevăzute în anexele 1 sau 2 ale HG 918/2002, cu modificările și completările ulterioare.

3.20. Expresia „stabilesc cadrul pentru emiterea viitoarelor acordurilor unice pentru proiecte” este esențială pentru interpretarea acestui act normativ. Această expresie înseamnă că acel plan sau program conține criteriile sau condițiile care îndrumă autoritățile emitente ale acordurilor unice în a decide asupra unei cereri pentru emiterea unui acord unic. Astfel de criterii pot limita tipurile de activități permise într-o anumită zonă, pot stabili limite pentru activitățile care urmează a se desfășura într-o zonă, pot prezenta anumite condiții care trebuie îndeplinite în vederea obținerii acordului unic sau pot impune să se păstreze caracteristicile unei anumite zone. Planurile de amenajare teritorială conțin criterii care determină ce tip de dezvoltare poate fi aplicată în anumite zone și reprezintă un exemplu tipic de plan care stabilește cadrul pentru emiterea de acorduri în viitor.

Expresia se poate referi și la planuri și programe sectoriale, care, în termeni largi, identifică locația dezvoltărilor ulterioare în sectorul respectiv. În fiecare caz este necesar să se ia în considerare măsura în care viitoarele decizii asupra proiectelor sunt condiționate de plan/program.

De asemenea, expresia poate însemna și stabilirea anumitor „coordonate” care trebuie luate în considerare în procesul decizional de emitere sau respingere a acordului unic. Astfel planul/programul respectiv poate să stabilească, de exemplu, locația, natura, dimensiunea sau condițiile de operare a proiectelor ori alocarea resurselor (naturale, financiare sau umane). Precizăm că aceste exemple sunt indicative și nu exhaustive.

3.21. Alineatul 2 lit.b) se referă la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 462/2001 (care transpun prevederile Directivei 92/43/EEC - Directiva Habitate). Actele normative menționate cer o evaluare adecvată a oricărui plan sau proiect care nu are o legătură directă sau este necesar pentru managementul unui sit, dar care poate avea un efect semnificativ asupra acestuia. Deci, dacă un plan sau program este considerat a avea efecte semnificative asupra mediului ariilor de protecție specială avifaunistică sau ariilor speciale de conservare, se aplică prevederile HG 1076/2004.

Articolul 5 alin.(3)

Se supun evaluării de mediu numai dacă pot avea efecte semnificative asupra mediului:

***a)** planurile și programele prevăzute la alin. (2), care determină utilizarea unor suprafețe mici la nivel local;*

***b)** modificările minore la planurile și programele prevăzute la alin. (2);*

***c)** planurile și programele, altele decât cele prevăzute la alin. (2), care stabilesc cadrul pentru emiterea viitoarelor acorduri unice pentru proiecte.*

3.22. Spre deosebire de planurile și programele prevăzute la alin.(2), pentru cele din alin.(3) care stabilesc cadrul pentru emiterea viitoarelor acorduri unice, autoritățile competente trebuie să stabilească dacă acestea pot avea efecte semnificative asupra mediului, și, pe cale de consecință, se supun evaluării de mediu.

Termenul „mic” din expresia „suprafețe mici la nivel local” nu poate fi definit în mod strict, ci numai printr-o evaluare de la caz la caz. Un exemplu de astfel de plan sau program poate fi un plan urbanistic de detaliu (PUD) care stabilește, pentru o zonă limitată, detaliile de construcție a clădirilor, determinând înălțimea, lățimea sau înfățișarea acestora.

Există o dificultate asemănătoare în definirea termenului „local”; exprimarea nu stabilește o legătură clară cu autoritățile locale, dar face o diferență față de nivelele național sau regional.

Însă criteriul-cheie care trebuie luat în considerare nu este suprafața zonei acoperite de plan/program, ci posibilitatea ca respectivul plan/program să aibă efecte semnificative asupra mediului. Un plan sau program care este considerat a avea efecte semnificative asupra mediului trebuie supus evaluării de mediu, chiar dacă stabilește că va fi utilizată o zonă mică de teren la nivel local.

3.23. În ceea ce privește lit.b), **modificările minore** trebuie luate în considerare atunci când planul sau programul este modificat și există probabilitatea apariției de efecte semnificative asupra mediului. Dacă o modificare a planului sau programului este posibil să aibă un efect semnificativ asupra mediului, atunci trebuie realizată o evaluare de mediu, indiferent de mărimea modificării.

Alineatul 3 lit.c) mărește domeniul de aplicare al hotărârii de guvern. Spre deosebire de art. 5 alin.(2) lit. b), acest alineat nu impune tipurile de planuri și programe care au efecte semnificative asupra mediului, însă presupune o determinare a acestora. Planurile și programele cărora li se aplică sunt acelea care stabilesc cadrul de emisie a unor viitoare acorduri unice, dar care nu fac obiectul art.5 alin.(2). Acestea cuprind proiecte din sectoare care nu sunt incluse în art.5 alin.(2), ca și proiecte care se regăsesc în aceste sectoare, dar nu sunt incluse în anexele HG 918/2002, cu modificările ulterioare.

Articolul 5 alin.(4)

Decizia asupra existenței efectelor semnificative potențiale asupra mediului ale planurilor și programelor prevăzute la alin. (3) se ia printr-o examinare caz cu caz, conform prevederilor art. 11.

3.24. Alineatul (4) stabilește modalitatea în care se realizează etapa de încadrare, adică modul în care se determină potențialele efecte semnificative asupra mediului ale planurilor și programelor. O **examinare de la caz la caz** înseamnă ca fiecare plan sau program se examinează individual pentru a se determina dacă poate avea efecte semnificative asupra mediului. Această abordare are avantajul de a lua în considerare fiecare situație în parte, precum și caracteristicile fiecărui plan sau program.

Articolul 6 alin. (1)

Prevederile prezentei hotărâri nu se aplică planurilor și programelor:

a) al căror unic scop este apărarea națională sau protecția civilă;

b) financiare sau bugetare;

c) privind sprijinul pentru dezvoltare rurală prin Fondul European de Orientare și Garantare a Agriculturii - Secțiunea Garantare, pe anul 2007.

3.25. În ceea ce privește lit.a), sunt exceptate de la evaluarea de mediu numai planurile/programele al căror unic scop este apărarea națională sau protecția civilă. Cu alte cuvinte, în cazul în care un plan/program conține, pe lângă alte obiective, și unele din domeniul apărării naționale sau protecției civile nu se exclude, *a priori*, de la evaluarea de mediu. Aceasta înseamnă că, de exemplu, dacă este vorba despre un plan regional de utilizare a terenului care conține prevederi pentru un proiect destinat apărării naționale, într-o anumită zonă, el trebuie supus unei

evaluări de mediu (dacă sunt îndeplinite și celelalte criterii ale hotărârii de guvern), pentru că proiectul nu este destinat **exclusiv** apărării naționale. Ca atare, pentru a se aplica această excepție trebuie considerat scopul planului/programului, și nu efectele sale.

Cât privește noțiunea de „protecție civilă”, aceasta se referă la protecția acordată persoanelor în cazul unor evenimente naturale sau cauzate de activități umane (de exemplu, cutremur, activități teroriste, etc.). Același criteriu al scopului se aplică și în cazul planului/programului.

Excepția prevăzută la lit.b) se referă la planurile/programele bugetare și financiare. Primele (cele bugetare) sunt cele care au ca obiect bugetele anuale ale autorităților naționale, regionale sau locale, inclusiv cele de rectificare bugetară. Planurile/programele financiare pot să aibă ca obiect modul în care anumite proiecte sau activități vor fi finanțate, cum vor fi distribuite donațiile și ajutoarele/finanțările.

3.26. Referitor la excepția menționată la lit.c), Comisia Europeană a considerat necesar ca planurile/programele de sprijinire a dezvoltării rurale prin Fondul European de Orientare și Garantare a Agriculturii - Secțiunea Garantare adoptate și derulate pe perioada 2000-2006, respectiv 2007 să nu facă obiectul procedurii SEA. O explicație a acestei excepții rezidă în faptul că Regulamentul 1260/1999 și Regulamentul 1257/1999 conțin prevederi privind evaluarea „ex-ante” a planurilor/programele care intră sub incidența actelor normative comunitare. Ca atare, nu s-a mai considerat necesară dublarea evaluării „ex-ante” cu procedura SEA.

Articolul 6 (2)

Planurile și programele cofinanțate de Uniunea Europeană prin fonduri structurale sau fonduri pentru dezvoltare rurală, inclusiv prin Fondul European de Orientare și Garantare a Agriculturii - Secțiunea Garantare, a căror primă versiune se realizează înainte de anul 2006, respectiv anul 2007, și care se supun procedurii de adoptare sau sunt înaintate procedurii legislative după această dată, fac obiectul procedurii prevăzute de prezenta hotărâre.

3.27. Planurile și programele cofinanțate de UE prin fonduri structurale sau fonduri pentru dezvoltare rurală, inclusiv prin Fondul European de Orientare și Garantare a Agriculturii, secțiunea Garantare a căror primă versiune se realizează înainte de anul 2006, respectiv 2007 și care se supun procedurii de adoptare sau sunt înaintate procedurii legislative după aceasta data, **se supun SEA**. Explicația constă în faptul că Regulamentele menționate anterior conțin prevederi pentru planuri/programe defășurate pe o anumită perioadă, și anume 2000-2006 și 2000-2007. Luând în considerare intrarea în vigoare a Directivei SEA, și implicit a HG SEA, după anul 2007 se va aplica

această din urmă procedură și pentru planurile/programele care au făcut obiectul celor două regulamente.

Articolul 7

(1) Procedura de evaluare de mediu se aplică de autoritățile titulare de plan sau program în colaborare cu autoritățile competente pentru protecția mediului, cu consultarea autorităților publice centrale sau locale de sănătate și cele interesate de efectele implementării planurilor și programelor, după caz, precum și a publicului și se finalizează cu emiterea avizului de mediu pentru planuri sau programe.

(2) Competența de emitere a avizului de mediu revine agențiilor regionale de protecție a mediului, pentru planurile și programele locale și județene, și autorității publice centrale pentru protecția mediului, pentru planurile și programele naționale și regionale.

(3) Participarea publicului la procedura de evaluare de mediu se face în mod efectiv încă de la inițierea planului sau programului.

3.28. Acest articol stabilește cine aplică procedurile prezentei hotărâri, care sunt competențele de emitere a avizului de mediu, precum și modalitatea de participare a publicului în cadrul procedurii. Legislația națională prevede elaboarea de planuri și programe în diferite domenii de activitate, necesare pentru dezvoltarea economico-socială a societății române. Astfel de planuri și programe sunt „tutelate” de diferite autorități, de exemplu, cele din domeniul amenajării teritoriului, din domeniul transporturilor, construcțiilor, energetic etc. Datorită impactului pe care aceste planuri/programe l-ar putea avea asupra mediului este necesară aplicarea procedurii de evaluare de mediu pe parcursul elaborării planului/programului. Procedura prevede, ca pe lângă titularului planului/programului să fie implicate atât autoritățile de mediu cât și alte autorități, precum cele cu responsabilități privind sănătatea, industria, agricultura, etc., sau autorități ale administrației publice locale (dacă nu cumva sunt deja implicate în calitate de titular de plan/program). Aceste autorități sunt „detectate” ori de autoritatea de mediu, în prima etapă – cea de încadrare a planului/programului, pentru a face parte din Comitetul special constituit, ori de titular, în cea de-a doua etapă - cea de definitivare a proiectului de plan/program pentru a face parte din Grupul de lucru.

Exemplu: Plan urbanistic zonal (PUZ)

Titular de plan = primărie, consiliu local sau o persoană juridică

Comitetul special constituit: titularul, reprezentanții în teritoriu a MMGA, MS, MAI, MTCT, MEC, MMSSF, MIE- Departamentul de dezvoltare regională, etc.

Grupul de lucru: idem comitetul special constituit, experții atestați și după, caz alți experți angajați de către titular.

Competențele de emitere a avizului de mediu pentru planuri/programe sunt doar pe două nivele:

- competențe la nivel central, respectiv MMGA- pentru planuri/programe naționale și regionale;
- competențe la nivel regional, respectiv ARPM-urile- pentru planuri județene și locale.

Spre deosebire de acest lucru, desfășurarea procedurii de evaluare de mediu în sine, se poate realiza la orice nivel, central, regional, local, deoarece hotărârea prevede posibilitatea delegării de competențe în acest sens. Astfel, MMGA poate delega parcurgerea anumitor etape din procedura ANPM-ului, iar ARPM-urile pot delega competențe APM-urilor din subordine.

ATENȚIE!!! Competența de emitere a avizului de mediu **nu se delegă**. Cu alte cuvinte, doar MMGA și ARPM-urile pot să emită acest act de reglementare.

Legiuitorul a prevăzut necesitatea participării publicului la procedura de evaluare de mediu a planurilor/programelor. Publicul trebuie să aibă posibilitatea de a-și exprima opiniile și comentariile în mod efectiv. Însă, pentru ca această participare să fie efectivă, este necesar ca publicul să fie implicat încă de la momentul declanșării procedurii, adică de la momentul inițierii planului sau programului. În acest fel, se are în vedere și aplicarea prevederilor Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu (Convenția Aarhus), respectiv pilonul II- participarea publicului la luarea deciziei în probleme de mediu.

Participarea publicului la evaluarea de mediu a planurilor/programelor începe de la faza de proiect a acestora, odată cu afișarea pe site-ul titularului a primei variante de plan/program, dându-se astfel posibilitatea acestuia de a face comentarii/propuneri din timp, atunci când toate opțiunile sunt deschise și nimic nu este încă definitiv în legătură cu varianta propusă.

Publicul este apoi implicat și la finalizarea proiectului de plan/program și a raportului de mediu asupra cărora își pot exprima opinia, conform anunțului public dat de titular.

Cea mai importantă modalitate de implicare a publicului este participarea la ședința de dezbateri publică, care este obligatorie în cadrul procedurii.

În cadrul acestor ședințe poate participa și publicul aflat dincolo de frontiera statului de origine a unui plan/program cu posibil impact transfrontieră.

Prezentul comentariu nu își propune să explice în mod exhaustiv toată procedura de participare a publicului.

4. ETAPA DE ÎNCADRARE

Articolul 9(1)

Titularul planului sau programului este obligat să notifice în scris autoritatea competentă pentru protecția mediului și să informeze publicul asupra inițierii procesului de elaborare a planului sau programului și realizării primei versiuni a acestuia, prin anunțuri repetate în mass-media și prin afișarea pe pagina proprie de Internet, conform art. 29 alin. (2).

4.1. Alineatul (1) descrie primii pași din cadrul etapei de încadrare: titularul **notifică** autoritatea competentă pentru protecția mediului **și informează publicul** cu privire la începerea procesului de elaborare a planului/programului și la realizarea primei versiuni a acestuia. Cele două acțiuni (notificarea autorității și prima informare a publicului) se realizează concomitent. De ce este necesar acest lucru? Conform art. 29 alin.2, titularul trebuie să publice anunțul de două ori, la interval de 3 zile, publicul având un interval de timp de 15 zile calendaristice pentru a transmite comentarii și sugestii autorității de mediu. Prin urmare, un simplu calcul matematic indică un termen de 18 zile calendaristice (- ziua publicării primului anunț - 3+15) de la primul anunț. Ținând cont că autoritatea de mediu trebuie să emită decizia de supunere sau nu la procedura SEA (decizia de încadrare) în termen de 25 de zile calendaristice, rezultă o diferență de 6 zile necesare pentru ca toate comentariile și sugestiile publicului să poată fi analizate și luate în considerare de autoritatea de mediu. În concluzie, primul anunț și notificarea trebuie făcute concomitent.

ATENȚIE!!! Titularul are obligația de a depune la autoritatea de mediu o copie de pe cele două anunțuri publicate în mass- media, reprezentând dovada îndeplinirii obligațiilor sale. Mai mult, copiile sunt necesare autorității de mediu pentru a calcula termenul de 15 zile calendariste pe care publicul îl are la dispoziție pentru a transmite comentarii și sugestii.

Implicarea publicului în etapa de încadrare este stabilită prin prevederile art. 29.

Autoritatea competentă pentru protecția mediului se determină conform art. 7, alin. (2).

Reamintim că art. 38 stabilește posibilitatea delegării competenței pentru parcurgerea anumitor etape de procedură.

4.2. Anunțurile titularului trebuie să fie publicate în mass-media și pe pagina proprie de internet. În cazul în care titularul planului/programului nu are pagina proprie de Internet, afișarea planului/programului în format electronic se poate face pe pagina de Internet a autorității de mediu implicată în procedură. Pentru a asigura o informare cât mai largă a publicului despre planul/programul respectiv, este recomandat ca atât anunțul cât și prima versiune a

planului/programului să fie pusă la dispoziția publicului și în format pe hârtie la sediul autorității competente de mediu și la sediul titularului.

Ce înseamnă „prima versiune a planului/programului”? Reprezintă documentația pe baza căreia se realizează etapa de încadrare, adică se decide dacă planul/programul respectiv se supune sau nu procedurii SEA. Pentru a se putea parcurge în mod corespunzător această etapă și a se lua decizia în cunoștință de cauză, este necesar ca documentația să conțină o **parte scrisă**, care să descrie scopul și obiectivele, domeniul de aplicare, principalele caracteristici ale acestuia, activitățile/acțiunile ce se doresc a fi întreprinse pentru realizarea sa, etc., și o **parte desenată**, care să prezinte amplasarea în spațiu a obiectivelor/proiectelor ce se doresc a se dezvolta în viitor, precum și încadrarea față de ariile de protecție specială/ zone protejate/ zone cu regim special, etc.

ATENȚIE!!! Nu există un conținut-cadru pentru „prima versiune a planului/programului”. Cele menționate anterior sunt numai cu titlu orientativ, fiecare „prima versiune” de plan/program trebuind să fie adaptată la specificul domeniului din care face parte (amenajarea teritoriului și urbanism, agricultură, piscicultură, turism, energie, etc.).

Autoritatea de mediu împreună cu celelalte autorități au o sarcină grea, în sensul că trebuie să analizeze dacă informațiile cuprinse în documentația primită de la titular sunt suficiente pentru a lua și a fundamenta decizia din etapa de încadrare.

Articolul 9 (2)

Titularul planului sau programului pune la dispoziție autorității competente pentru protecția mediului și publicului, pentru consultare, prima versiune a planului sau programului.

4.3. După cum am menționat, titularul planului/programului are obligația de a **notifica** autoritățile competente de mediu.

Notificarea reprezintă o adresă de înaintare către autoritatea competentă de mediu, cu semnatura și stampila titularului, prin care acesta înștiințează despre elaborarea primei versiunii a planului/programului și solicită punct de vedere cu privire la aplicarea HG 1076/2004 la planul sau programul respectiv.

Odată cu notificarea titularul înaintează autorității competente de mediu și prima versiune a planului/programului. Este recomandat ca documentația să fie transmisă în cel puțin două exemplare, unul fiind necesar autorității pentru analiză, celălalt urmând a fi pus la dispoziția publicului spre consultare la sediul acesteia.

Model de notificare:

	ROMÂNIA Denumirea titularului.....
NOTIFICARE	
<p>Denumirea titularului....., cu sediul în..... este titular al Planului/Programului.....</p> <p>Prin prezenta vă aducem la cunoștință că s-a elaborat prima versiune a programului/planului sus-menționat, pe care o transmitem atașat, în format electronic și pe hârtie.</p> <p>Vă solicităm declanșarea etapei de încadrare pentru a se decide dacă programul/planul se supune procedurii evaluării de mediu, conform HG 1076/2004.</p> <p>Anexat vă transmitem copia primului anunț publicat în mass-media, urmând ca după publicarea celui de al doilea anunț să vă transmitem și copia acestuia.</p>	
Director/reprezentant titular	
Doamnei/Domnului..... Director Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor/ARPM.....	

Articolul 9 (3)

Pentru planurile și programele prevăzute la art. 5 alin. (2) autoritatea competentă pentru protecția mediului transmite în scris titularului planului sau programului obligativitatea efectuării evaluării de mediu în termen de 10 zile calendaristice de la data primirii primei versiuni a planului sau programului.

4.4. HG nr.1076/2004 stabilește două categorii de planuri/programe:

- planuri/programe care sunt supuse obligatoriu procedurii de evaluare de mediu, respectiv cele prevăzute la art.5 alin.2;
- planuri/programe care se supun obligatoriu etapei de încadrare în urma careia se va stabili necesitatea supunerii lor procedurii de evaluare de mediu.

Prin urmare, planurile care se supun obligatoriu procedurii SEA nu se supun etapei de încadrare. Pentru acestea, autoritatea competentă de mediu transmite titularului necesitatea supunerii planului/programului procedurii SEA. Ca atare, art.9 alin.3 reprezintă o derogare de la dispozițiile de drept comun care sunt prevazute de art.9 alin.1 si art.10 – 13.

Autoritatea competentă de mediu răspunde titularului în termen de 10 zile calendaristice de la data primirii primei versiuni a planului/programului; răspunsul este sub forma unei adrese în care se specifică obligativitatea supunerii planului/programului procedurii SEA, în baza art.5 alin(2) din HG 1076/2004.

RECOMANDARE! Pentru a facilita desfășurarea procedurii SEA, în special a celei de a doua etape, recomandăm ca autoritatea de mediu să transmită titularului, odată cu adresa de răspuns și lista autorităților interesate de efectele implementării planului/programului respectiv, care vor face parte din grupul de lucru prevazut de art.14, împreună cu datele de contact ale acestora.

4.5. Dacă în urma analizei realizate de autoritatea competentă pentru protecția mediului rezultă că planul/programul nu intră sub incidența prezentei hotărâri de guvern, aceasta îi transmite titularului că nu are nevoie de obținerea avizului de mediu pentru planuri și programe pentru continuarea respectivului plan/program.

Articolul 9 (4)

Publicul poate formula în scris comentarii și propuneri privind prima versiune a planului sau programului propus și eventualele efecte ale acestuia asupra mediului, conform art. 29 alin. (2), pe care le trimite la sediul autorității competente pentru protecția mediului.

4.6. Hotărârea prevede implicarea publicului cât mai devreme în procedura precum și acordarea unor intervale de timp suficiente astfel încât publicul să aibă destul timp pentru a studia informațiile referitoare la plan/program și a-și forma o opinie.

Prin urmare, conform art.29 alin(2) se alocă publicului un interval de **15 zile calendaristice** în care acesta trebuie să transmită în scris, autorității de mediu, comentariile și propunerile sale cu privire la prima versiune a planului/programului.

4.7. În practică se întâlnesc 2 situații:

a) planurile/programele care se supun obligatoriu procedurii SEA; pentru acestea, autoritatea de mediu are obligația de a răspunde, titularului, în termen de **10 zile calendaristice** de la data primirii primei versiuni a planului/programului. Însa, art.9 alin.(4) în coroborare cu art.29 alin.(2) prevede ca publicul are la dispoziție **15 zile calendaristice** pentru a transmite comentarii și opinii. De aici ar

rezulta o diferență de 8 zile. Această diferență este reprezentată conform desenului de mai jos, pentru a se înțelege mai ușor:

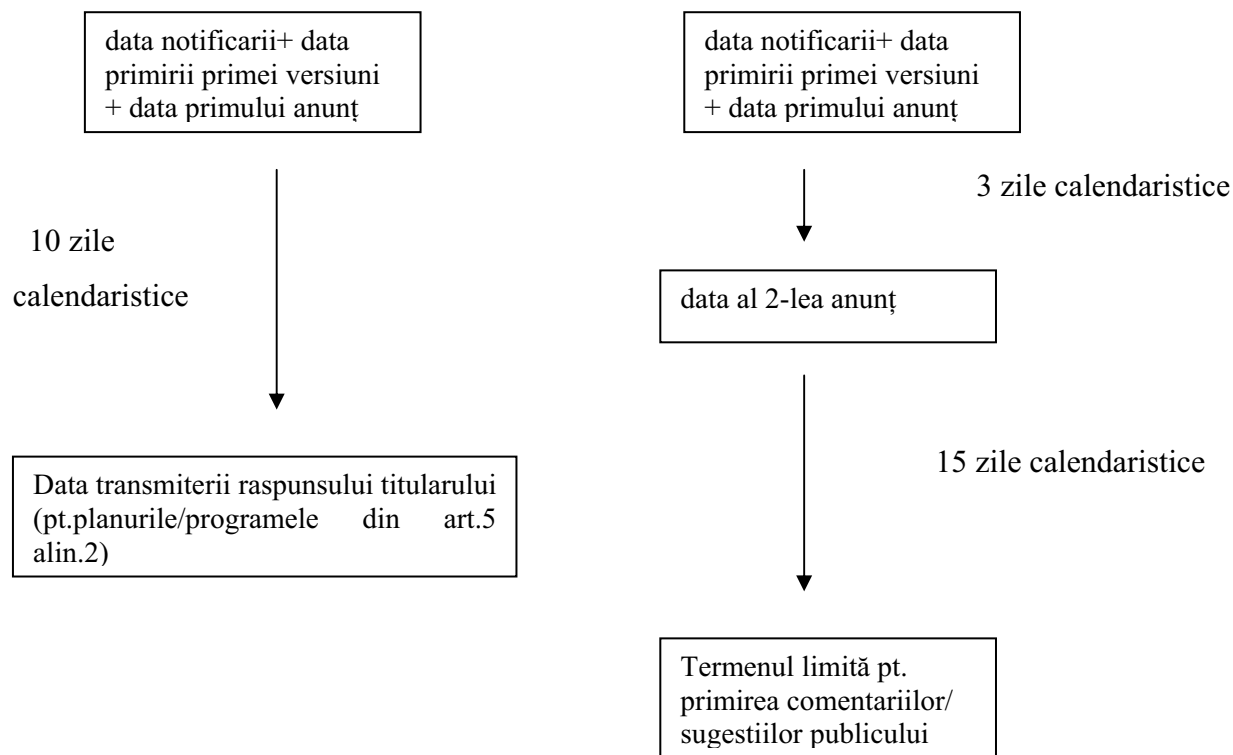

Fig.1

Reprezentarea perioadei pentru transmiterea răspunsului de către autoritatea de mediu în cazul planurilor/programele prevazute la art.5 alin.(2)

Fig.2

Reprezentarea perioadei de primire a comentariilor publicului în etapa de încadrare

Diferența de timp de 8 zile dintre data înștiințării titularului și data până la care se primesc comentariile publicului se explică astfel:

- planurile și programele prevăzute la art.5 alin(2) se supun obligatoriu SEA, conform HG 1076/2004, indiferent de comentariile publicului și, de obicei, publicul nu contestă supunerea unui plan/program la o evaluare de mediu; totuși, autoritatea de mediu este obligată să ia în considerare comentariile referitoare la plan/program primite în perioada de 18 zile (inclusiv după transmiterea reasponsului către titular) în etapa de definitivare a planului/programului. Cu alte cuvinte, pentru planurile/programele din art.5 alin.(2) comentariile/sugestiile publicului „folosesc” la cea de a doua etapă, respectiv cea în care se definitivează planul/programul.

- posibilitatea publicului de a trimite comentarii și sugestii reprezintă o modalitate de implicare din timp a acestuia în procedura SEA, asigurându-se astfel concordanța atât cu prevederile comunitare, cât și cu cele internaționale, respectiv Convenția Aarhus.

b) Pentru *planurile și programele care fac obiectul etapei de încadrare* decizia autorității competente de mediu se ia în termen de 25 zile calendaristice de la primirea notificării, conform art11 alin(3), publicul având tot 15 zile calendaristice pentru a trimite autorității de mediu comentariile și propunerile sale.

Acest lucru se poate reprezenta grafic astfel:

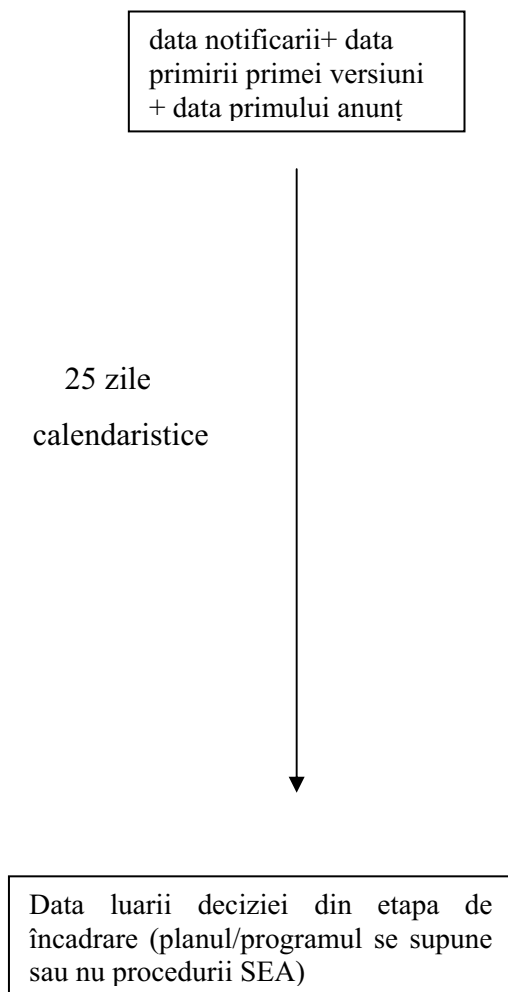

Fig.1
Reprezentarea perioadei pentru luarea deciziei de către autoritatea de mediu în etapa de încadrare

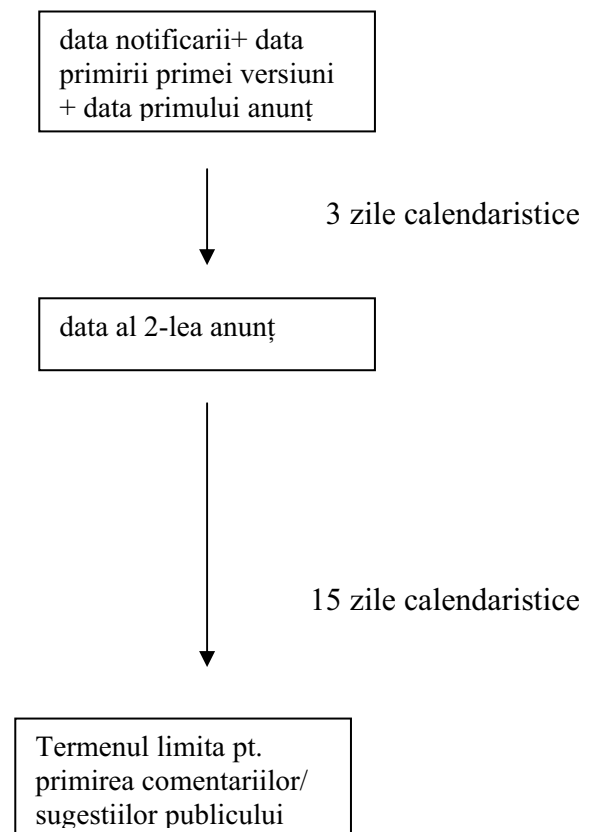

Fig.2
Reprezentarea perioadei de primire a comentariilor publicului în etapa de încadrare

Comentariile publicului sunt luate în considerare în etapa de încadrare, pentru planurile și programele supuse acestei etape.

Articolul 10, alin(1), (2) și (3)

(1) Autoritățile competente pentru protecția mediului conduc etapa de încadrare a planurilor și programelor pentru care sunt notificate de către titularul planului sau programului.

(2) Etapa de încadrare se realizează cu consultarea titularului planului sau programului, a autorității de sănătate publică și a autorităților interesate de efectele implementării planului sau programului, în cadrul unui comitet special constituit.

(3) Autoritățile competente pentru protecția mediului identifică autoritățile publice care, datorită atribuțiilor și răspunderilor specifice pe care le au în domeniul protecției mediului, sunt interesate de efectele implementării planului sau programului.

4.8. După cum am precizat anterior, procedura SEA se desfășoară în etape. Prima etapă, etapa de încadrare, este condusă de autoritățile competente de protecția mediului. În principiu, agențiile regionale pentru protecția mediului pe raza căreia se va implementa planul/programul, sau MMGA sunt autoritățile competente. Însă, după cum am menționat, aceste autorități au posibilitatea de a delega parcurgerea diferitelor etape, agențiilor locale, respectiv ANPM-ului. Astfel, autoritatea competentă de mediu care conduce această etapă poate fi, după caz, agenția județeană pentru protecția mediului, care preia responsabilitatea parcurgerii acestei etape din procedură, sau ANPM-ul.

Rolul autorităților de mediu este de **a conduce** această etapă. De ce acest rol? Etapa de încadrare este foarte importantă și nu trebuie tratată cu ușurință. Există posibilitatea ca anumite planuri/programe (ori modificările lor) chiar dacă aparent nu ar avea un impact semnificativ asupra mediului, la o analiză atentă, să se constate existența unui astfel de impact., ca de ex. un PUD pentru un combinat chimic sau pentru o rafinărie de petrol.

Etapa de încadrare se desfășoară în cadrul unui comitet format din: autoritatea competentă de mediu, titularul planului/programului, autoritatea de sănătate publică și alte autorități care sunt identificate ca fiind interesate de efectele implementării planului/programului, precum: autoritatea pentru agricultură, economie, transporturi, etc., în funcție de specificul și titularul planului/programului.

„Interesate de efectele implementării planului” înseamnă că vor fi identificate acele autorități care au atribuții și responsabilități în implementarea planului/programului.

Autoritatea de mediu este cea care le „identifică” pe cele interesate de efectele implementării planului/programului.

Articolul 10, alin.(4) si (5)

(4) Comitetul prevăzut la alin. (2) se constituie la nivel central prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului și la nivel regional, județean, local și al municipiului București, inclusiv în cazul Administrației Rezervației Biosferei "Delta Dunării", prin ordin al conducătorului agenției regionale competente pentru protecția mediului.

(5) Titularul planului sau programului este obligat să pună la dispoziție comitetului special constituit, spre consultare, prima versiune a planului sau programului.

Prima versiune a planului/programului, în format electronic și pe hârtie, se trimite de către titular celorlalte autorități implicate în comitetul special constituit, de îndată ce acesta este informat, de către autoritatea de mediu, cu privire la componența comitetului

4.9. Comitetul special constituit este identificat de către autoritatea competentă pentru protecția mediului, de la caz la caz, în funcție de caracteristicile planului/programului; acest comitet include **în mod obligatoriu** titularul planului/programului, precum și reprezentanți ai autorității de sănătate publică. Comitetul analizează varianta inițială a planului/programului.

4.10. Concluzie:

În termen de 25 de zile calendaristice de la notificare, autoritățile de mediu trebuie să realizeze următoarele:

- identificarea reprezentanților autorităților interesate de efectele implementării planului/programului,
- convocarea acestora pentru a face parte din comitetul special constituit,
- convocarea titularului la ședința/ședințele comitetului special constituit, cu precizarea autorităților cărora trebuie să li se trimită prima versiune a planului;
ATENȚIE!!!: convocarea titularului și autorităților trebuie să se facă într-un termen rezonabil înainte de data organizării ședinței, pentru a avea timp suficient ca acestea să-și formeze o opinie;
- organizarea unei ședințe/ședințelor comitetului pentru a se consulta asupra efectelor posibile ale planului/programului;
- analizarea comentariilor și sugestiilor care se primesc din partea publicului;
- luarea deciziei etapei de încadrare.

Recomandăm ca, în cazul în care este posibilă întrunirea comitetului mai repede, parcurgerea etapei de încadrare să se facă înaintea expirării termenului de 25 de zile prevăzute de actul normativ.

Articolul 11

(1) Pentru planurile și programele prevăzute la art. 5 alin. (3) autoritățile competente pentru protecția mediului decid dacă acestea pot avea efecte semnificative asupra mediului, printr-o analiză caz cu caz, luând în considerare criteriile relevante prevăzute în anexa nr. 1.

(2) La realizarea încadrării se ține cont de comentariile și propunerile primite din partea publicului, potrivit art. 9 alin. (4).

(3) Autoritatea competentă pentru protecția mediului ia decizia de încadrare pe baza consultărilor realizate în cadrul comitetului prevăzut la art. 10 alin. (2), în termen de 25 de zile calendaristice de la primirea notificării.

4.11. Pentru etapa de încadrare se consultă Anexa I a HG 1076/2004 care conține criteriile pentru determinarea efectelor semnificative, potențiale asupra mediului ale planului/programului analizat. Decizia etapei de încadrare se ia, de către autoritatea competentă de mediu, în termen de **25 de zile calendaristice de la primirea notificării**. În luarea acestei decizii se au în vedere, **obligatoriu, rezultatele consultării publicului** (descrise în acest manual la art.9 alin(4)) **și rezultatele consultării celorlalte autorități** prezente în comitet.

RECOMANDARE! Pentru a facilita desfășurarea procedurii SEA, în special a celei de a doua etape, recomandăm ca autoritatea de mediu să transmita titularului, odată cu decizia de încadrare, și lista autorităților interesate de efectele implementării planului/programului respectiv, care vor face parte din grupul de lucru prevăzut de art.14, împreună cu datele de contact ale acestora.

Articolul 12

(1) Autoritățile competente pentru protecția mediului aduc la cunoștință publicului decizia motivată a etapei de încadrare, prin publicare pe pagina proprie de Internet, în termen de 3 zile calendaristice de la luarea deciziei. Decizia se publică în mass-media de către titular.

(2) Publicul poate formula comentarii privind decizia etapei de încadrare pe care le trimite în scris autorității competente pentru protecția mediului, în termen de 10 zile calendaristice de la publicarea anunțului.

(3) Autoritatea competentă pentru protecția mediului poate reconsidera decizia privind etapa de încadrare, pe baza propunerilor justificate ale publicului în cadrul consultărilor desfășurate în comitetul special constituit, în termen de 15 zile calendaristice de la data expirării termenului prevăzut la alin. (2). Decizia finală, motivată, se aduce la cunoștință publicului în termen de 3 zile calendaristice, prin afișare pe pagina proprie de Internet. Decizia finală se publică în mass-media de către titular.

4.12. După luarea deciziei etapei de încadrare autoritatea competentă pentru protecția mediului are obligația de a face publică această decizie (care trebuie să fie motivată), prin afișare pe pagina de Internet, în termen de 3 zile calendaristice de la adoptare.

De asemenea, titularul este obligat să aleagă unul din mijloacele mass-media prin intermediul căruia să facă publică decizia primită

4.13. Publicul poate comenta/contesta decizia etapei de încadrare având la dispoziție 10 zile calendaristice de la data publicării acesteia. Subliniem că opiniile și comentariile publicului se trimit numai la autoritatea competentă de mediu, întrucât este vorba despre un act al acestei autorități. Dacă în termen de 10 zile autoritatea competentă de mediu nu primește comentarii/contestatii, decizia emisă are valoare de decizie finală a etapei de încadrare.

În cazul în care se primesc comentarii/opinii/contestatii în termenul menționat (10 zile), autoritatea de mediu convoacă comitetul pentru a hotărî împreună necesitatea reconsiderării deciziei etapei de încadrare, care sunt modificările necesare și conținutul deciziei finale. Activitățile menționate trebuie efectuate în termen de 15 zile calendaristice de la data expirării termenului de 10 zile.

În termen de 3 zile de la luarea sa, decizia finală a etapei de încadrare se afișează pe Internet de către autoritatea de mediu și se publică în mass-media de către titular.

În cazul în care, în urma consultărilor din cadrul comitetului special constituit, se ia decizia nesupunerii planului/programului unei evaluări de mediu, respectiva decizie, motivată, este adusă la cunoștința publicului. În luarea deciziei, autoritățile trebuie să utilizeze criteriile din Anexa nr.1, iar în redactarea acesteia autoritățile de mediu precizează modul în care criteriile menționate au fost luate în considerare.

ATENȚIE!!! Indiferent dacă este vorba de o decizie de supunere sau nu a planului/programului procedurii SEA precizăm că, întrucât decizia etapei de încadrare este un act administrativ, aceasta **poate face obiectul unei acțiuni în justiție în baza Legii contenciosului administrativ nr.554/2004**. Cu alte cuvinte, decizia etapei de încadrare (indiferent dacă este vorba de o decizie de supunere a planului/programului procedurii SEA sau de nesupunere la această procedură) poate fi atacată la instanța de contencios administrativ competentă conform Legii 554/2004.

Articolul 13

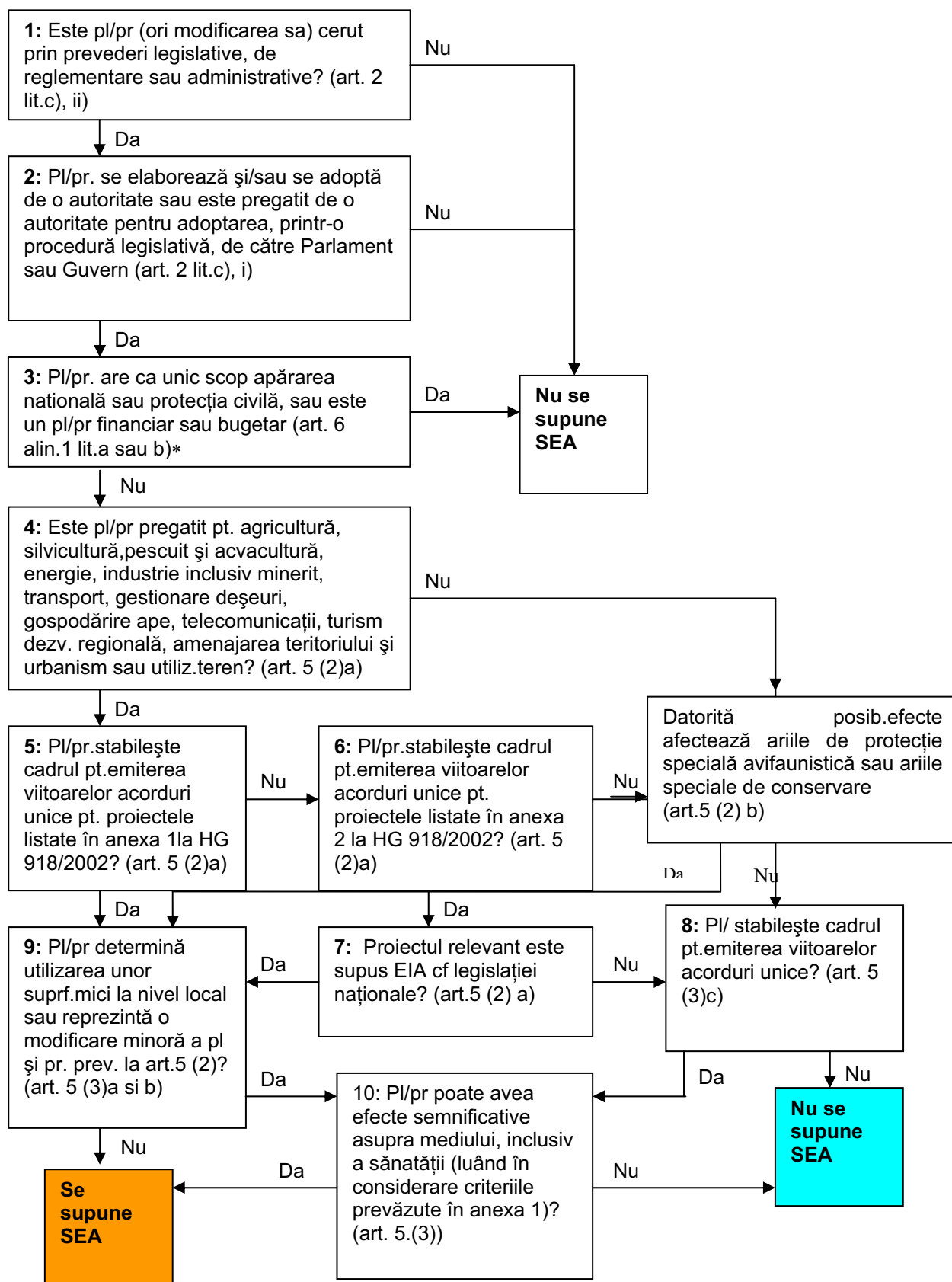
Planurile și programele care, în urma etapei de încadrare, nu necesită evaluare de mediu urmează a fi supuse procedurii de adoptare fără aviz de mediu.

4.14. Planurile și programele pentru care nu rezultă necesitatea evaluării de mediu, ca urmare a etapei de încadrare, pot fi supuse adoptării, de către titularul planului/programului, fără a mai fi obligatoriu avizul de mediu. În aceste cazuri, autoritatea competentă de mediu înștiințează titularul în scris despre faptul că nu se emite aviz de mediu pentru planul/programul respectiv și că acesta poate înainta planul spre aprobare, conform procedurii stabilite de legislația în vigoare pentru aprobarea/adoptarea acestuia.

Și în acest caz decizia se motivează.

Autorităților competente pentru protecția mediului care aplică procedura SEA li se recomandă analizarea schemei de încadrare exemplificată mai jos.

ETAPA DE ÎNCADRARE IDENTIFICAREA PLANURILOR ȘI PROGRAMELOR CARE SE SUPUN SEA

* Pl & pr. cofinanțate de UE prin fonduri structurale sau fonduri pentru dezvoltare rurală, inclusiv prin Fondul European de Orientare și Garantare a Agriculturii, secțiunea Garantare adoptate și derulate pe perioada 2000-2006, respectiv 2007 **nu se supun SEA**.

Cele a caror primă versiune se realizează înainte de anul 2006, respectiv 2007 și care se supun procedurii de adoptare sau sunt înaintate procedurii legislative după această dată, **se supun SEA**.

5. ETAPA DE DEFINITIVARE A PROIECTULUI DE PLAN SAU DE PROGRAM ȘI DE REALIZARE A RAPORTULUI DE MEDIU

Articolul 14 (1)

Definitivarea proiectului de plan sau de program, stabilirea domeniului și a nivelului de detaliu al informațiilor ce trebuie incluse în raportul de mediu, precum și analiza efectelor semnificative ale planului sau programului asupra mediului se fac în cadrul unui grup de lucru.

5.1. Această etapă are doua obiective mari:

- a) definitivarea proiectului de plan /program;
- b) elaborarea raportului de mediu;

Este foarte important de reținut că cele două obiective se realizează simultan, pe măsură ce se definitivează proiectul având loc și evaluarea de mediu. Astfel, evaluarea de mediu se desfășoară în timpul pregătirii planului/programului, înainte de adoptarea sau supunerea acestuia unei proceduri de aprobare/adoptare, și se finalizează prin raportul de mediu. Ca atare, efectuarea evaluării de mediu concomitent cu definitivarea planului/programului este una dintre **cerințele esențiale** ale HG 1076/2004, reflectând prevederile comunitare substanțiale incluse în Directiva 2001/42/EC.

De exemplu, dacă evaluarea de mediu identifică zone din plan în care efectele asupra mediului sunt semnificative și nu se înscriu în obiectivele de mediu ale zonei, planul/programul trebuie modificat astfel încât să se asigure înscrierea planului/programului în obiectivele de mediu ale zonei. Cu alte cuvinte, în cazul în care evaluarea de mediu relevă că alternativa planului/programului studiată poate avea efecte semnificative asupra mediului, atunci trebuie analizată o altă alternativă care să nu aducă atingere mediului și să se înscrie în obiectivele de mediu identificate.

Cele două obiective mari menționate – definitivarea proiectului de plan/program și elaborarea raportului de mediu - se realizează în cadrul unui grup de lucru.

Articolul 14 (2) și (3)

(2) Grupul de lucru este alcătuit din reprezentanți ai titularului planului sau programului, ai autorităților competente pentru protecția mediului și pentru sănătate, ai altor autorități interesate de efectele implementării planului sau programului, identificate conform art. 10 alin. (3), din una sau mai multe persoane fizice ori juridice atestate conform prevederilor legale în vigoare, precum și experți care pot fi angajați, după caz.

(3) Constituirea grupului prevăzut la alin. (1) este obligația titularului. Grupul de lucru are caracter nepermanent, fiind constituit special pentru planul sau programul respectiv, pe baza nominalizărilor făcute de autoritățile pe care le reprezintă. Nominalizările se fac la solicitarea titularului.

5.2. Componenta grupului de lucru cuprinde în mod obligatoriu reprezentanți ai autorității competente pentru protecția mediului (care poate fi cea care a condus etapa de încadrare sau o altă autoritate de mediu care a preluat responsabilitatea parcurgerii acestei etape de procedură), reprezentanți ai autorității pentru sănătate, reprezentanți ai altor autorități interesate de efectele implementării acestui plan/program (din zona în care se va implementa planul/programul), persoanele fizice sau juridice atestate conform Ord. MAPAM 978/2003, modificat și completat de Ord. MMGA 97/2004. Titularul are posibilitatea de a angaja și experți din diferite domenii care pot contribui la fundamentarea/soluționarea anumitor aspecte întâlnite în timpul evaluării de mediu a planului/programului. Acești experți pot oferi expertiza în domenii ca, de exemplu: seismologie, energie nucleară, meteorologie, biologie marină, etc.

5.3. În acest grup de lucru, care se înființează la solicitarea titularului, există următoarele părți implicate:

- autoritățile competente de mediu, care au sarcina:
 - o de a identifica autoritățile interesate de efectele implementării planului/programului și a transmite, în scris, titularului denumirea acestora și datele de contact (este bine ca lista acestor autorități cu datele de contact să fie transmisă odată cu decizia etapei de încadrare, pentru planurile/programele supuse acestei etape, sau a adresei de răspuns, pentru planurile/programele prevăzute de art. 5 alin.(2)),
 - o de a supraveghea includerea obiectivelor de mediu în raportul de mediu,
 - o de a furniza informațiile de mediu deținute,
 - o de a atrage atenția asupra aspectelor sensibile ce trebuie luate în considerare la elaborarea planului/programului și a alternativelor acestuia, precum și a celor care trebuie evaluate în raportul de mediu;
- titularul planului/programului, care îndeplinește următoarele sarcini:
 - o transmite autorităților identificate scrisori pentru nominalizarea reprezentanților lor în grupul de lucru,
 - o stabilește data și locul primei reuniuni a acestuia (datele ședințelor ulterioare se stabilesc de comun acord),
 - o prezintă prima versiune a planului/programului și urmărește definitivarea acesteia pe parcursul tuturor reuniunilor, ținând cont de informațiile/comentariile/opiniile primite de la celelalte autorități, experți, persoane atestate;
- autoritățile de sănătate, care au sarcina:
 - o de a urmări integrarea aspectelor privind sănătatea populației în dezvoltarea planului/programului, astfel încât să se reducă potențialul impact asupra sănătății umane,

- de a furniza date, statistici, alte informații privind starea sănătății populației, relevante pentru definitivarea planului/programului discutat,
 - de a avea o contribuție substanțială la derularea acestei etape, din perspectiva priorităților privind sănătatea populației;
- alte autorități interesate de efectele implementării planului/programului, cum sunt, de exemplu: din domeniul transportului, al administrației și internelor, industriei și energiei, etc. Toate aceste autorități trebuie, pe lângă a furniza informațiile de care dispun și care sunt relevante pentru elaborarea planului/programului, să colaboreze activ la dezvoltarea planului/programului în cauză și a alternativelor acestuia.

5.4. Grupul de lucru se întrunește ori de câte ori este necesar, la solicitarea titularului de plan/program.

Articolul 14 alin. (4)

Grupul de lucru se reunește pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor art. 16-19.

5.5. Art.14 alin.(4) precizează că sarcinile grupului sunt cele prevăzute în art.16-19. Pentru a rezuma, grupul de lucru trebuie să îndeplinească cele două obiective ale acestei etape, respectiv să finalizeze planul/programul și să elaboreze raportul de mediu.

Articolul 14 alin.(5)

Punctele de vedere exprimate în ședințele grupului de lucru se consemnează în procese-verbale semnate de membrii grupului. Un exemplar al proceselor-verbale rămâne la autoritatea competentă de protecție a mediului.

5.6. Discuțiile și punctele de vedere exprimate în cadrul grupului de lucru sunt consemnate în procese – verbale, care se întocmesc pentru fiecare ședință a grupului de lucru; un exemplar din acestea se păstrează de autoritatea competentă de mediu la dosarul emiterii avizului de mediu.

Un exemplar se păstrează de titular, pentru a constitui baza modificărilor pe care le va face la planul/programul propus inițial.

La cererea acestora, fiecare parte prezentă în grupul de lucru poate primi câte o copie a procesului verbal.

Articolul 15

(1) Titularul planului sau programului prezintă grupului de lucru obiectivele specifice ale planului sau programului.

(2) Persoanele atestate, împreună cu experții angajați, după caz, analizează problemele semnificative de mediu, inclusiv starea mediului și evoluția acestuia în absența implementării planului sau programului, și determină obiectivele de mediu relevante în raport de obiectivele specifice ale planului sau programului.

(3) Rezultatele activității prevăzute la alin. (2) sunt prezentate grupului de lucru.

5.7. Titularul trebuie să prezinte grupului de lucru prima versiune a planului/programului, să motiveze necesitatea elaborării acestuia, să precizeze obiectivele specifice ce se doresc a fi îndeplinite prin realizarea lui, modul în care se încadrează în politica de dezvoltare economico-socială, etc.

Pe baza informațiilor prezentate de titular, persoanele atestate împreună cu experții, după caz, trebuie să stabilească/să studieze problemele de mediu determinate de îndeplinirea obiectivelor specifice ale planului/programului. În acest proces, trebuie să se țină cont de obiectivele de mediu stabilite atât de legislația în vigoare, cât și de alte documente programatice care sunt relevante pentru planul/programul respectiv. De asemenea, trebuie determinată starea mediului și a sănătății populației din momentul propunerii planului/programului.

Un lucru esențial ce trebuie realizat de persoanele atestate împreună cu experții, după caz, este ca, pornind de la starea actuală a mediului și a sănătății populației din zona în care se presupune a fi implementat planul/programul, să se realizeze o prognoză a stării mediului și a sănătății populației în lipsa implementării planului/programului respectiv (așa-numita alternativă „0”). Subliniem că **este obligatoriu ca alternativă „0” să fie realizată**. Ea reprezintă unul din criteriile pe baza căruia se evaluează efectele implementării planului/programului propus. Este important să precizăm că **această alternativă reprezintă punctul de plecare pentru orice discuție privind modelarea conținutului planului/programului în discuție și elaborarea raportului de mediu.**

ATENȚIE!!! Toate ipotezele studiate și concluziile trase pe parcursul etapei de definitivare trebuie să se regăsească în raportul de mediu.

Articolul 16

(1) Titularul planului sau programului proiectează alternative posibile, luând în considerare obiectivele și aria geografică a planului sau programului, precum și informațiile prevăzute la art. 15 alin. (2). Alternativele posibile se aduc la cunoștință grupului de lucru.

(2) Grupul de lucru evaluează modul în care alternativele propuse îndeplinesc obiectivele de mediu relevante pentru plan sau program.

5.8. Pentru a putea determina care este cea mai bună modalitate, din punct de vedere al protecției mediului, de realizare a obiectivelor specifice avute în vedere la elaborarea planului/programului, este necesar ca titularul să proiecteze/să elaboreze mai multe alternative ale acestuia (inclusiv alternativa „0”). În elaborarea alternativelor, titularul are obligația de a lua în considerare, de asemenea, modul în care se îndeplinesc obiectivele de mediu și respectarea condițiilor de protecția mediului.

Textul hotărârii de guvern nu explicitează noțiunea de „alternative posibile”. În delimitarea acestei noțiuni, un prim criteriu îl constituie obiectivele planului/programului și aria geografică a acestuia. Al doilea criteriu este acela al „realității” alternativelor.

Conform primului criteriu – obiectivele planului/programului și aria geografică- se poate discuta despre alternative de plan/program sau despre alternative diferite în cadrul unui plan/program. În practică, de obicei, se evaluează diferite alternative în cadrul unui plan/program (de exemplu, diferite moduri de eliminare a deșeurilor în cadrul unui plan de management al deșeurilor sau diferite modalități de dezvoltare a unei zone în cadrul unui plan de utilizare a terenurilor). Așadar, o alternativă constituie un mod diferit de îndeplinire a obiectivelor planului sau programului.

Cel de al doilea criteriu – al „realității” – înseamnă că alternativele propuse a fi studiate trebuie să corespundă realității, adică ele trebuie să țină cont de condițiile reale, existente „pe teren”, de situația de fapt prezentă.

De asemenea, alternativele prezentate trebuie să fie în competența materială și teritorială a titularului de plan/program.

Motivul studierii alternativelor este acela de a găsi modalități de reducere sau de evitare a efectelor semnificative adverse asupra mediului care pot fi generate de implementarea planului/programului.

Forma definitivată a planului/programului trebuie să fie aceea care îndeplinește cel mai bine obiectivul prevăzut în art.1 alin(1) al HG 1076/2004.

Anexa nr.2 a HG 1076/2004 conține la punctul 9 obligația motivării selectării alternativelor prezentate.

5.9. Întotdeauna, una dintre alternativele studiate în cadrul grupului de lucru este alternativa „0” (**variantele nerealizării planului/programului**).

Pe lângă aceasta, în cadrul grupului de lucru, titularul prezintă și alte alternative posibile ale proiectului de plan/program.

Articolul 17

Pe baza recomandărilor grupului de lucru, titularul planului sau programului elaborează detaliat alternativele care îndeplinesc obiectivele de mediu relevante pentru plan sau program.

5.10. Sunt detaliate acele alternative care îndeplinesc obiectivele de mediu pentru planul/programul care se definitivează, iar titularul are obligația de a le prezenta grupului de lucru.

Articolul 18

(1) Persoanele atestate, împreună cu experții angajați, după caz, analizează efectele semnificative asupra mediului a alternativelor propuse de titularul planului sau programului, folosind criteriile prevăzute în anexa nr. 1, și stabilesc măsurile de prevenire, reducere, compensare și monitorizare a efectelor semnificative ale impactului asupra mediului pentru fiecare alternativă a planului sau programului, făcând recomandări în acest sens.

(2) Măsurile și recomandările prevăzute la alin. (1) se aduc la cunoștință grupului de lucru.

5.11. Obligația de a identifica, descrie și evalua alternativele posibile/viabile trebuie văzută în contextul îndeplinirii obiectivului prevăzut la art.1 al HG 1076/2004 – acela de a asigura ca efectele implementării planului/programului asupra mediului sunt luate în considerare în timpul pregătirii/elaborării acestuia, **adică înainte adoptării lui.**

Hotărârea de guvern nu face distincție între proiectul de plan/program și alternativele acestuia atunci când prevede obligația identificării, descrierii și evaluării efectelor posibile semnificative asupra mediului. Lucrul esențial este acela de a realiza identificarea, descrierea și evaluarea efectelor într-un mod comparabil. Cerințele prevăzute la art.20 alin.(2) și (3) privind domeniul și nivelul de detaliu al informațiilor care trebuie prezentate în raportul de mediu se aplică atât alternativelor prezentate cât și proiectului inițial de plan/program.

Alternativele propuse sunt studiate de către persoanele atestate și de experții angajați de titular, pentru fiecare dintre ele identificându-se avantajele și dezavantajele, și urmărindu-se respectarea obiectivelor de mediu din zonă.

5.12. Este important ca autoritatea competentă pentru protecția mediului care adoptă planul sau programul, precum și autoritățile consultate și publicul să aibă o imagine clară asupra alternativelor posibile și a motivelor pentru care acestea sunt sau nu considerate cea mai bună opțiune (de exemplu, informații privind evoluția probabilă a stării mediului în cazul în care alternativa nu este implementată). Se pot evalua diferite alternative în cadrul aceluiași plan.

5.13. Pentru planurile de utilizare a terenurilor sau de planificare teritorială și urbanism, alternativele pot fi atât diferite modalități de utilizare a zonelor desemnate pentru activități sau în

scopuri specifice, precum și alte zone posibile pentru asemenea activități. Alternativele alese trebuie să fie realiste. Unul din motivele pentru care sunt studiate alternativele este căutarea unor modalități de reducere sau de evitare a efectelor semnificative ale planului sau programului asupra mediului.

5.14. În urma prezentării în cadrul grupului de lucru a recomandărilor persoanelor atestate și a experților, referitoare la alternativele propuse de titular, grupul de lucru trebuie să facă recomandări, propuneri de completare, de furnizare a unor informații suplimentare, de analizare mai amănunțită a alternativelor selectate, toate în vederea alegerii celei mai bune variante a planului/programului propus.

Articolul 19 alin.(1), (2) și (3)

(1) Titularul planului sau programului, luând în considerare informațiile prevăzute la art. 18, stabilește și prezintă grupului de lucru următoarele:

a) alternativa finală a planului sau programului;

b) măsurile de prevenire, reducere și compensare a efectelor semnificative asupra mediului;

c) programul de monitorizare a efectelor semnificative asupra mediului ale implementării planului sau programului.

(2) Alternativa finală reprezintă proiectul de plan sau de program.

(3) Persoanele atestate, împreună cu experții angajați, după caz, analizează măsurile propuse de titularul planului sau programului, precum și programul de monitorizare și întocmesc raportul de mediu.

5.15. În urma analizării tuturor alternativelor și a proiectului de plan/program, ținând cont de datele prezentate de către titularul planului/programului, de comentariile publicului (primite pentru prima versiune a planului/programului) și de alte informații puse la dispoziție de autoritățile interesate de implementarea planului/programului, persoanele atestate și experții angajați de către titular întocmesc raportul de mediu propunând alternativa finală a planului/programului (alternativa propusă va fi **cea mai „convingătoare” din punct de vedere al protecției mediului, care va satisface pe deplin obiectivele și cerințele de protecția mediului**).

5.16. Ca urmare, titularul, luând în considerare concluziile raportului de mediu, prezintă alternativa finală a planului/programului ca fiind cea mai realistă/viabilă, măsurile care vizează ameliorarea efectelor semnificative și programul de monitorizare a efectelor semnificative asupra mediului. Titularul trebuie să justifice, în grupul de lucru, alegerea alternativei finale și modul în care s-a ținut seama de comentariile și opiniile exprimate de autoritățile prezente în grupul de lucru, pe parcursul acestei etape, cât și de public.

Articolul 19 alin.(4)

(4) Conținutul-cadru al raportului de mediu este cel prevăzut în anexa nr. 2.

5.17. Conținutul – cadru al raportului de mediu este prevăzut în anexa nr.2 și stabilește informațiile ce trebuie furnizate.

Cele zece puncte ale acestei anexe stabilesc un cadru larg de abordare al raportului de mediu, fiecare punct în sine reprezentând un material substanțial ce urmează a fi tratat. Toate aceste puncte trebuie dezvoltate în lumina cerințelor art.14 alin.(1) și (2), art.19 alin.(4) și art.20 alin.(1)-(4). Raportul de mediu poate fi și mai detaliat decât se cere prin prevederile HG 1076/2004, dar în orice caz, trebuie să conțină **cel puțin** cerințele anexei nr.2 la hotărâre. HG 1076/2004 pune accentul pe furnizarea informațiilor care se concentrează asupra efectelor semnificative ale planului/programului asupra mediului. Un raport de mediu trebuie să trateze amănunțit efectele semnificative și nu să dezvolte toate problemele legate de plan/program. O cantitate de informație în exces, pe tema efectelor nesemnificative sau a unor aspecte nerelevante pentru plan/program poate produce dificultăți în înțelegerea raportului de mediu, poate conduce la o înțelegere superficială sau la „nebagarea în seamă” a unor aspecte importante de mediu.

Raportul de mediu reprezintă miezul, esența evaluării de mediu, conform cerințelor HG 1076/2004 care transpune Directiva 2001/42/CE.

Raportul de mediu reprezintă, de asemenea, baza pentru realizarea monitorizării efectelor semnificative ale implementării planului/programului.

Articolul 20 alin.(1)

Raportul de mediu identifică, descrie și evaluează potențialele efecte semnificative asupra mediului ale implementării planului sau programului, precum și alternativele rezonabile ale acestuia, luând în considerare obiectivele și aria geografică ale planului sau programului.

5.18. Acest articol indică cerințele de bază ale raportului de mediu. Sarcinile raportului sunt: *să identifice, să descrie și să evalueze* efectele posibile semnificative asupra mediului ale planului/programului și alternativele acestuia. Anexa nr.2, deja menționată anterior, conține prevederi despre informația referitoare la aceste efecte.

Înțelegerea motivelor pentru care se evaluează anumite alternative și a relațiilor acestora cu propunerea de plan sau program este esențială pentru a lua o decizie în cunoștință de cauză.

Studierea alternativelor este un element important al evaluării, așa cum am menționat anterior, iar cerințele legislației comunitare în acest sens sunt mult mai stringente decât în cazul Directivei EIA.

O descriere a metodelor utilizate în evaluare de mediu este utilă pentru analiza calității informației,

a rezultatelor și a măsurii în care acestea pot fi utilizate. De asemenea, descrierea dificultăților întâlnite va ajuta la clarificarea acestui aspect. Dacă e cazul, poate fi utilă sugerarea unor modalități de depășire a acestor dificultăți.

Articolul 20 alin.(2) – (4)

(2) La pregătirea raportului de mediu se iau în considerare informațiile obținute prin aplicarea prevederilor art. 14-19, precum și informațiile relevante cu privire la efectele de mediu ale planurilor sau programelor de care se dispune și care sunt obținute la alte niveluri de decizie sau prin alte acte normative.

(3) Informațiile furnizate în raportul de mediu trebuie să fie corelate cu gradul de cunoaștere și cu metodele de evaluare, conținutul, nivelul de detaliu al planului sau programului și cu stadiul acestuia în procesul de luare a deciziei.

(4) Pentru planurile și programele dezvoltate la nivel local sau regional, care urmează să fie integrate în planuri ori programe regionale sau naționale care au fost deja supuse evaluării de mediu, raportul de mediu trebuie să țină cont de rezultatul acestei evaluări, de stadiul planului ori programului în procesul decizional, precum și măsura în care anumite probleme sunt mai bine evaluate la alte niveluri de decizie, pentru a evita duplicarea evaluării.

5.19. Raportul de mediu este un instrument important pentru integrarea considerațiilor de mediu în procesul de pregătire și adoptare a planurilor/programelor deoarece asigură ca efectele semnificative asupra mediului, identificate, descrise și evaluate sunt luate în considerare în acest proces. Elaborarea raportului de mediu și integrarea considerațiilor de mediu în pregătirea și adoptarea planurilor/programelor constituie un proces iterativ care contribuie la găsirea soluțiilor durabile în luarea deciziilor.

5.20. Referirea la „conținutul și nivelul de detaliere al planului sau programului” înseamnă că, în cazul unui plan sau program de nivel național, raportul de mediu pentru acesta poate să nu conțină informații sau analize foarte detaliate; un grad mai mare de detaliere este necesar pentru raportul de mediu al unui plan sau program de la un nivel ierarhic inferior, care el însuși conține mai multe detalii. Așadar, raportul de mediu pentru un plan sau program național poate să nu analizeze efectele planului asupra, de exemplu, fiecărui ecosistem acvatic din țară; însă, raportul de mediu pentru un plan de urbanism trebuie să cuprindă și efectele planului asupra râurilor sau altor cursuri de apă din sau de lângă localitatea respectivă.

5.21. Informațiile privind relațiile cu alte planuri și programe relevante plasează planul sau programul într-un context mai larg: informațiile pot fi, de exemplu, legate de stadiul planului în procesul de luare a deciziilor sau de contribuția acestuia, împreună cu alte planuri sau programe, la

modificarea condițiilor de mediu într-o anumită zonă. Astfel, planurile sau programele relevante pot fi cele situate la niveluri ierarhice superioare (din care face parte și planul sau programul vizat) sau cele elaborate pentru alte sectoare de activitate, dar care afectează aceeași zonă sau zone adiacente/vecine.

Aliniatul 4 al art.20 scoate în evidență necesitatea de raționalizare a muncii de colectare și de prelucrare a informațiilor în sensul că, informațiile relevante (care pot include atât analize cât și date), deja disponibile din alte surse pot fi folosite în compilarea unui raport de mediu. Acest lucru este evident în cazul planurilor și programelor care fac parte dintr-o ierarhie, evitându-se astfel duplicarea evaluării de mediu.

Prin urmare, se pot folosi informații de mediu (analize și date) conținute într-un raport de mediu pentru un plan la nivel regional, în elaborarea unui raport de mediu pentru un plan la nivel local.

Informațiile obținute în evaluarea de mediu pentru un plan/program dintr-un sector (de ex., din implementarea unui plan din sectorul „calitatea apei”) pot fi folosite în evaluarea de mediu pentru un plan/program din alt sector (managementul deșeurilor, amenajarea teritoriului).

Articolul 21

(1) Titularul planului sau programului anunță în mass-media, inclusiv prin afișare pe propria pagină de Internet, disponibilizarea proiectului de plan sau de program, finalizarea raportului de mediu, locul și orarul consultării acestora și faptul că publicul poate face comentarii și propuneri scrise, conform art. 30 alin. (2).

(2) Publicul interesat își poate exprima opinia asupra proiectului de plan sau de program propus și asupra raportului de mediu și transmite aceste opinii titularului planului sau programului și autorității de mediu competente.

(3) Pe baza observațiilor justificate, primite din partea publicului, titularul planului sau programului aduce modificări proiectului de plan sau de program și/sau raportului de mediu elaborat pentru acesta.

5.22. Acesta este punctul de plecare pentru consultările cu publicul. După identificarea alternativei finale a planului/programului și realizarea raportului de mediu, titularul trebuie să pună la dispoziția publicului atât proiectul de plan/program, cât și raportul de mediu.

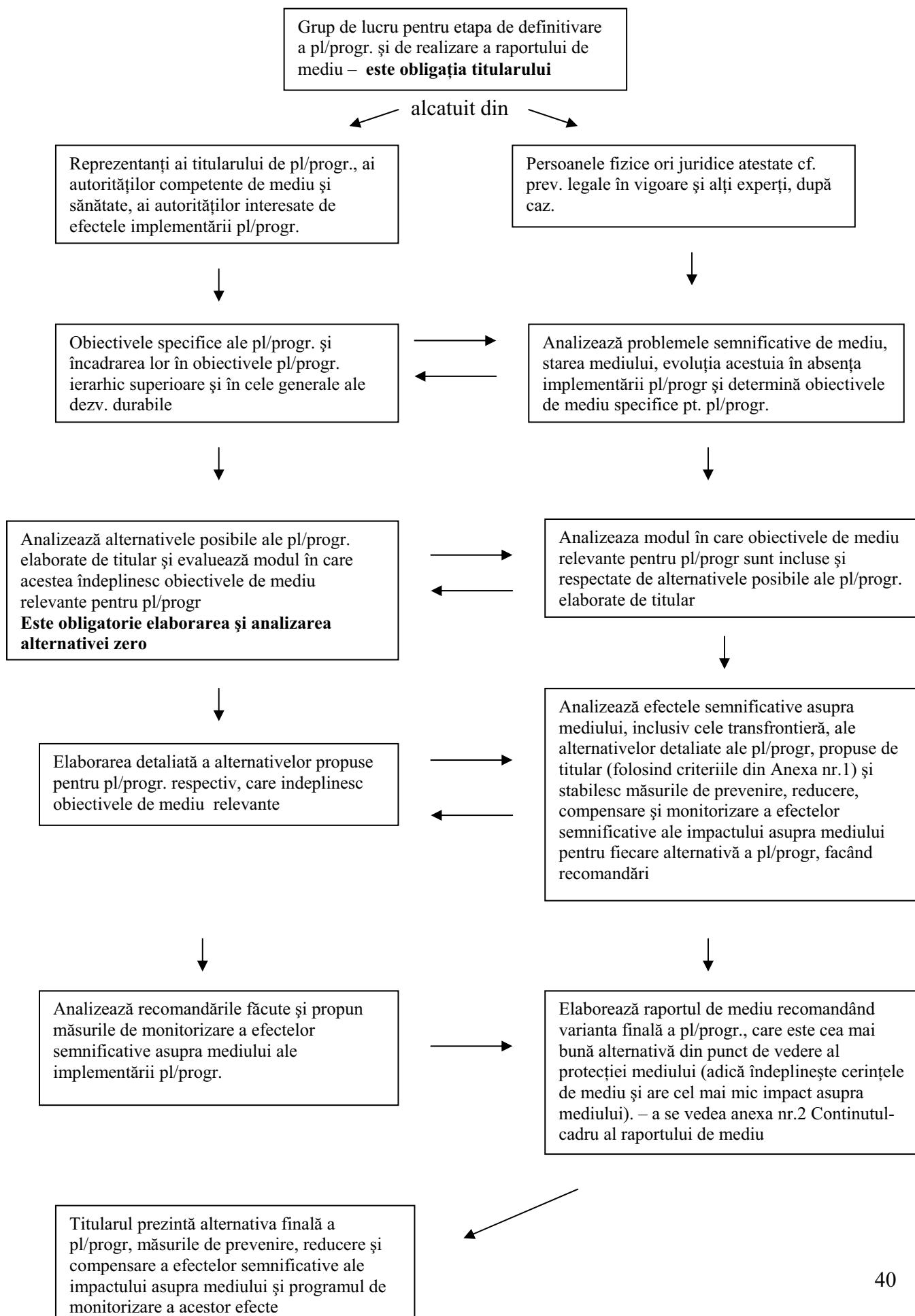
Publicul identificat conform prevederilor art. 28 are dreptul să-și exprime opinia față de aceste documente. Titularul este obligat să analizeze comentariile publicului (inclusiv din punct de vedere al efectelor asupra mediului ale propunerilor făcute) iar în cazul în care acestea sunt justificate să modifice planul/programul în consecință, și să prezinte în raportul de mediu modul de identificare, descriere și evaluare a efectelor asupra mediului determinate de modificarea planului/programului.

H.G. 1076/2004 indică și metodele prin care publicul este informat și apoi consultat despre planul/programul și raportul de mediu: prin anunț public în ziare și prin afișare pe site, conform art.28 și următoarele.

Hotărârea de guvern indică, de asemenea și intervalul de timp în care aceste documente sunt puse la dispoziția publicului. Aceste intervale de timp sunt determinate astfel încât să se respecte cerințele comunitare și internaționale de a oferi publicului o „oportunitate efectivă și cât mai devreme” pentru a formula comentarii și propuneri. Intervalele de timp au fost astfel alese încât să ofere timp suficient publicului pentru a formula comentarii chiar și pentru planuri/programe complexe.

Durata termenelor a fost stabilită astfel încât să permită și titularului să analizeze comentariile publicului.

ETAPA DE DEFINITIVARE A PROIECTULUI DE PLAN SAU PROGRAM ȘI DE REALIZARE A RAPORTULUI DE MEDIU

6. ETAPA DE ANALIZĂ A CALITĂȚII RAPORTULUI ȘI DE LUARE A DECIZIEI

Această etapă a fost introdusă deoarece, la nivelul SM, s-a constatat, în urma aplicării Directivei EIA, că uneori este posibil ca raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, să nu aibă o calitate satisfăcătoare. Astfel, raportul poate fi incomplet, poate conține informații eronate ori neconcludente, poate să fie în concordanță cu cerințele conținutului-cadru, sau poate să fi fost elaborat fără să se fi aplicat corect procedura, neputând reprezenta o bază pentru luarea unei decizii în cunoștință de cauză .

Scopul acestei etape este acela de a asigura elaborarea unui raport de mediu complet, cu informații care prezintă încredere și care să permită atingerea obiectivelor hotărârii de guvern. Prevederile privind calitatea raportului de mediu întăresc o dată în plus importanța acestuia și, prin urmare, corecta aplicare a art. 14, 19 și 20 ale HG 1076/2004.

Art. 22 (1)

Titularul planului sau programului are obligația ca în termen de 5 zile calendaristice de la finalizarea raportului de mediu conform art. 21 alin. (3) să transmită proiectul de plan sau de program și raportul de mediu elaborat pentru acesta autorității competente pentru protecția mediului, autorității competente pentru sănătate și autorităților interesate de efectele implementării planului sau programului, identificate conform art. 10 alin. (3).

6.1. În 5 zile calendaristice de la finalizarea raportului de mediu, autoritatea competentă de mediu, autoritatea competentă pentru sănătate și celelalte autorități implicate trebuie să primească proiectul de plan/program și raportul de mediu al acestuia.

Recomandăm ca autoritatea competentă de mediu pentru emiterea avizului de mediu să fie cea care derulează etapa de analiză a calității raportului și de luare a deciziei; adică: MMGA pentru planurile/programele naționale și regionale, ARPM –urile pentru cele locale și județene. Asta înseamnă că, dacă se pot delega competenete în general, conform art.38 din HG 1076/2004, este preferabil să nu se deleage parcurgerea etapei 3 deoarece pe baza ei se face emiterea avizului de mediu, iar emiterea acestuia nu se deleaga, conform art.38. Un aviz de mediu de calitate nu poate fi elaborat fără a fi analizat, mai întâi, raportul de mediu și proiectul de plan/program.

Titularul este obligat să transmită proiectul de plan/program și raportul de mediu inclusiv autorității competente pentru sănătate și celor interesate de efectele implementării planului/programului identificate la începutul procedurii de către autoritatea de mediu competentă.

Art. 22 (2)

În cazul în care implementarea planului sau programului poate avea efecte semnificative transfrontieră, titularul, prin intermediul autorității publice centrale care promovează planul sau programul, este obligat să transmită proiectul de plan sau de program și raportul de mediu

elaborat pentru acesta, în limba engleză, autorităților centrale de mediu din statele posibil afectate, în termen de maximum 20 de zile calendaristice de la finalizarea raportului de mediu, conform art. 21 alin. (3).

6.2. Există posibilitatea ca implementarea unui plan/program să poată avea efecte transfrontieră. Pentru a respecta obligațiile internaționale asumate de România și în spiritul unei bune vecinătăți, proiectul de plan/program și raportul de mediu trebuie transmise **autorităților centrale de mediu din statele potențial afectate**. Obligația transmiterii îi incumbă titularului de plan/program și se realizează prin intermediul autorității publice centrale care promovează planul/programul. Cine este această autoritate? De exemplu, în cazul unui plan/program din domeniul industriei, autoritatea prin intermediul căreia se transmite planul/programul este Ministerul Economiei și Comerțului; dacă vorbim despre un plan din domeniul agriculturii, pisciculturii sau silviculturii autoritatea prin care se realizează transmiterea documentației este Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale.

Actul normativ prevede *expressis verbis* limba în care se transmit documentele, aceasta fiind limba engleză.

Termenul în care trebuie să se îndeplinească obligația de transmitere este de **20 de zile calendaristice** de la finalizarea raportului de mediu, conform art. 21 alin. (3).

6.3. Posibilitatea existenței unor efecte transfrontieră se determină în cadrul grupului special constituit, în etapa de definitivare. Prin aceasta se dă posibilitatea autorităților prezente în grupul de lucru de a-și exprima opiniile privind potențialele efecte transfrontiere ale proiectului de plan/program și ale alternativelor acestuia, luând în considerare natura, dimensiunea și localizarea acestora (apropierea față de graniță), precum și a criteriilor prevăzute în Anexa nr.1 a HG 1076/2004.

6.4. De asemenea, este bine ca persoanele atestate și experții, după caz, să colaboreze permanent cu reprezentanții autorităților din grupul de lucru și să contribuie la determinarea posibilelor efecte transfrontiere ale proiectului de plan/program și ale alternativelor acestuia utilizând analize științifice, modele matematice și orice alte informații și date de specialitate.

Reamintim faptul că raportul de mediu trebuie să conțină informații privind posibilele efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra sănătății, în context transfrontieră.

Art. 22 (3)

Autoritatea competentă pentru sănătate și celelalte autorități interesate de efectele implementării planului sau programului, prevăzute la alin. (1), au obligația ca în termen de 45 de

zile calendaristice de la data primirii proiectului de plan sau de program și a raportului de mediu să elaboreze și să transmită în scris autorității competente pentru protecția mediului un punct de vedere detaliat și motivat privind proiectul de plan sau de program propus și raportul de mediu.

6.5. Între timp, în țara de origine a planului/programului, autoritățile competente pentru sănătate și cele interesate de efectele implementării planului/programului elaborează puncte de vedere referitoare la proiectul de plan/program și la raportul de mediu; acestea sunt transmise în termen de 45 de zile calendaristice de la data primirii proiectului, autorității competente pentru protecția mediului (autoritatea de mediu care parcurge această etapă de procedură, trebuie să fie, așa cum am recomandat, autoritatea care emite avizul de mediu).

6.6. Prin puncte de vedere justificate, autoritățile interesate de efectele implementării planului/programului pot cere completări, pot face recomandări, pot considera raportul de mediu ca fiind nesatisfăcător, pot considera varianta aleasă necorespunzătoare, pot conduce la luarea unei decizii de refacere a raportului de mediu.

Art. 23

(1) Titularul planului sau programului are obligația ca la 45 de zile calendaristice de la expirarea termenului prevăzut la art. 22 alin. (1) să organizeze dezbateră publică a proiectului de plan sau program propus și a raportului de mediu, conform art. 31.

(2) În cazul în care implementarea planului sau programului propus poate avea efecte semnificative transfrontieră, titularul planului sau programului are obligația ca la 60 de zile calendaristice de la expirarea termenului prevăzut la art. 22 alin. (3) să organizeze dezbateră publică a proiectului de plan sau de program propus, inclusiv a raportului de mediu, conform art. 31.

6.7. Articolul 23 stabilește termenele în care titularul planului/programului trebuie să organizeze dezbateră publică, inclusiv în situația unor planuri/programe cu posibile efecte semnificative transfrontieră.

6.8. Dezbateră publică a proiectului de plan/program și a raportului de mediu se organizează la 45 de zile calendaristice după ce titularul transmite aceste documente autorităților interesate de efectele implementării lor. În cazul unor planuri/programe cu posibile efecte transfrontieră, dezbateră publică se organizează în 60 de zile calendaristice de la expirarea termenului în care

autoritățile interesate de efectele implementării planului/programului își exprimă punctul de vedere (după expirarea termenului de 45 de zile prevăzut la art.22alin(3)).

Art. 24 (1) – (2)

(1) Pentru analizarea calității raportului de mediu, în vederea asigurării conformării cu prevederile prezentei hotărâri, autoritatea competentă pentru protecția mediului ia în considerare punctele de vedere primite de la celelalte autorități, conform art. 22 alin. (3), și poate angaja consultanță.

(2) În îndeplinirea atribuțiilor menționate la alin. (1) autoritatea competentă pentru protecția mediului analizează și rezultatele consultărilor cu publicul realizate până la această dată, includerea acestora în raportul de mediu, precum și rezultatele consultărilor prevăzute la art. 34, după caz.

6.9. Obligațiile prevăzute la acest articol se referă la analizarea calității raportului pe baza consultării autorităților și publicului atât la nivel național cât și transfrontieră. Acest articol reflectă și obligațiile art.7 din Convenția Aarhus, care, în coroborare cu art.6(8) din aceeași convenție prevăd ca în deciziile referitoare la planuri/programe să se ia în considerare rezultatul participării publicului.

Art. 24 (3)

Analiza calității raportului de mediu, efectuată de autoritatea competentă pentru protecția mediului, are în vedere următoarele elemente:

- a) respectarea conținutului-cadru prevăzut în anexa nr. 2;*
- b) prezentarea dificultăților tehnice, procedurale și de altă natură care au fost întâmpinate și explicarea oricăror ipoteze și incertitudini;*
- c) prezentarea alternativelor studiate, a motivelor care au stat la alegerea uneia dintre ele, a modului în care considerațiile de mediu au fost integrate în proiectul de plan sau de program, precum și procesul definitivării proiectului ca urmare a informațiilor rezultate pe parcursul evaluării de mediu;*
- d) justificarea detaliată a motivelor care au stat la baza eliminării din analiză a anumitor aspecte;*
- e) luarea în considerare a aspectelor semnalate în timpul procesului de consultare cu alte autorități și cu publicul;*
- f) prezentarea informațiilor grafice – hărți, scheme, schițe, diagrame;*
- g) existența unui program adecvat de monitorizare a efectelor asupra mediului.*

6.10. Pe lângă punctele de vedere ale celorlalte autorități (naționale și din statele potențial afectate) și ale publicului, autoritatea competentă de mediu mai trebuie să ia în considerare și alte elemente, cum sunt: dacă acesta este structurat conform cerințelor prevăzute în anexa 2 și dacă în acesta se regăsesc date și informații referitoare la dificultățile întâmpinate și la natura acestora, dacă sunt prezentate alternativele la proiectul în cauză și modul în care acestea au fost analizate, integrarea punctelor de vedere exprimate de public și de celelalte autorități implicate, precum și existența unui program de monitorizare al efectelor asupra mediului.

Art. 24 (4)

În cazul în care raportul de mediu este incomplet sau de o calitate insuficientă pentru a asigura conformarea cu prevederile prezentei hotărâri, autoritatea competentă pentru protecția mediului dispune în scris refacerea acestuia.

6.11. Autoritatea competentă de mediu poate stabili, luând în considerare cele menționate la art. 24 alin.(1)- (3), că raportul de mediu nu este corespunzător, este incomplet sau cuprinde informații eronate. Ca atare, poate decide ce acțiuni trebuie întreprinse de titular pentru a înlătura deficiențele. Acest lucru poate presupune modificarea sau detalierea raportului de mediu și, implicit, a proiectului de plan/program, sau, în cazuri extreme, convocării grupului de lucru pentru soluționarea diverselor probleme, chiar dacă acest lucru conduce la reluarea unei părți din etapa de definitivare.

Art. 25 (1) și (2)

(1) Autoritățile competente pentru protecția mediului iau decizia de emitere a avizului de mediu în termen de 15 zile calendaristice de la data dezbaterii publice.

(2) În cazul în care calendarul stabilit pentru consultările transfrontieră depășește termenul prevăzut la alin. (1), decizia de emitere a avizului de mediu se ia în 15 zile calendaristice de la data încheierii consultărilor

6.12. Decizia de emitere a avizului de mediu se ia în 15 zile calendaristice de la data dezbaterii publice (dezbaterea publică de la art. 23, alin. (1)), de către autoritatea pentru protecția mediului **care emite avizul de mediu** .

În situația în care consultările cu autoritățile statelor posibil a fi afectate se prelungesc, este foarte probabil, ca termenul din alin.(1) să nu poată fi respectat. În acest sens, legiuitorul a prevăzut ca decizia să fie luată în termen de 15 zile calendaristice de la data încheierii consultărilor cu statele potențial afectate.

Art. 25 alin.(3)- (6)

(3) Autoritățile competente pentru protecția mediului aduc la cunoștință titularului, în scris, decizia de emiteră a avizului de mediu, care se face publică prin afișare pe pagina proprie de Internet, în termen de 3 zile calendaristice de la luarea ei.

(4) Decizia de emiteră se concretizează în avizul de mediu prevăzut în anexa nr. 3 și care cuprinde:

a) motivele care stau la baza emiterii lui, în conformitate cu art. 24;

b) măsurile decise în ceea ce privește monitorizarea efectelor asupra mediului, în conformitate cu art. 27, inclusiv măsuri suplimentare de monitorizare, după caz;

c) măsurile de reducere sau de compensare a efectelor semnificative asupra mediului și a efectelor semnificative transfrontieră, după caz.

(5) Proiectul de plan sau de program, în forma avizată de autoritatea competentă pentru protecția mediului, se pune la dispoziție publicului, la cerere, la sediul autorității competente pentru protecția mediului.

6.13. Autoritatea competentă pentru protecția mediului are obligația de a transmite titularului, în scris, decizia de emiteră a avizului de mediu (care se concretizează în avizul de mediu).

Alin.4 stabilește conținutul avizului de mediu, elementele precizate fiind o confirmare a aplicării procedurii SEA la respectivul plan/program.

Pentru a realiza informarea publicului autoritatea de mediu are obligația de a afișa pe propria pagină de Internet avizul de mediu. În acest fel, publicului i se aduce la cunoștință condițiile și motivele care au stat la baza emiterii acestuia, publicul având posibilitatea să constate modul în care se monitorizează efectele planului/programului asupra mediului.

De asemenea, pentru a asigura o transparență deplină, legiuitorul a considerat necesar ca publicului să-i fie pusă la dispoziție forma avizată a planului/programului . Astfel, forma avizată poate fi consultată oricând de public, la sediul autorității de mediu care a emis avizul pentru respectivul plan/program.

Precizam că termenul de consultare nu este precizat, tocmai pentru ca această formă poate fi consultată în orice moment și oricât de târziu după avizare.

ATENȚIE!!! Precizăm că, întrucât decizia de emiteră care se concretizează în avizul de mediu este un act administrativ, aceasta **poate face obiectul unei acțiuni în justiție în baza Legii contenciosului administrativ nr.554/2004**. Cu alte cuvinte, avizul de mediu poate fi atacat la instanța de contencios administrativ competentă conform Legii 554/2004.

Art. 25 (6)

(6) În cazul în care raportul de mediu sau comentariile publicului evidențiază un potențial efect negativ semnificativ, autoritatea competentă pentru protecția mediului dispune motivat, în scris,

refacerea proiectului de plan sau de program, în vederea prevenirii, reducerii și compensării efectelor negative semnificative asupra mediului.

6.14. Este posibil ca raportul de mediu sau comentariile publicului să demonstreze existența unui posibil efect semnificativ advers al implementării proiectului de plan/program. În această situație, autoritatea de mediu competentă trebuie să dispună motivat refacerea proiectului de plan sau program, caz în care cele menționate la pct.6.11 (art.24 alin.(4)) se aplică în mod corespunzător, cu precizarea că trebuie reluată etapa de definitivare, folosind aceeași componentă a grupului de lucru care a definitivat proiectul de plan/program.

Art. 26

Titularul planului sau programului are obligația de a supune procedurii de adoptare planul sau programul, precum și orice modificare a acestuia, după caz, numai în forma avizată de autoritatea competentă pentru protecția mediului.

6.15. Art.26 reprezintă esența procedurii SEA. Aceasta înseamnă că nici un plan/program sau vreo modificare a acestuia nu se poate supune procedurii de aprobare/adoptare fără a se obține avizul de mediu de la autoritatea de mediu competentă (este vorba de cele care se supun obligatoriu procedurii SEA, precum și de cele pentru care s-a decis necesitatea supunerii lor acestei proceduri în urma parcurgerii etapei de încadrare). Cu alte cuvinte, pentru aceste tipuri de planuri/program sau modificările lor este obligatorie parcurgerea etapelor procedurale și obținerea avizului de mediu.

În acest sens, trebuie subliniate două aspecte:

1. titularul **are obligația de a obține avizul de mediu**, în cazul în care planul/programul respectiv/modificarea unui plan sau program face, în mod obligatoriu, obiectul procedurii SEA sau s-a decis supunerea lui acestei proceduri;
2. autoritatea competentă adoptă/aprobă planul/programul respectiv sau modificarea acestuia **este obligată să supună adoptării/aprobării numai varianta care a fost avizată**, solicitând, în acest sens titularului, să prezinte avizul de mediu.

Doar procedând astfel România se conformează cerințelor europene, și, în al doilea rând, contribuie la îndeplinirea obiectivului dezvoltării durabile.

Precizăm că în cazul în care se ignoră, nu se respectă sau se încalcă dispozițiile HG 1076/2004, România va fi trasă la răspundere de către Comisia Europeană pentru neconformarea cu prevederile Directivei 2001/42/EC.

Art. 27

(1) Monitorizarea implementării planului sau programului, în baza programului propus de titular, are în vedere identificarea încă de la început a efectelor semnificative ale acestuia asupra mediului, precum și efectele adverse neprevăzute, în scopul de a putea întreprinde acțiunile de remediere corespunzătoare.

(2) Programul de monitorizare a efectelor asupra mediului însoțește documentația înaintată autorității competente pentru protecția mediului, în vederea obținerii avizului de mediu, și face parte integrantă din acesta.

(3) Îndeplinirea programului de monitorizare a efectelor asupra mediului este responsabilitatea titularului planului sau programului. Titularul planului sau programului este obligat să depună anual, până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării, rezultatele programului de monitorizare la autoritatea competentă pentru protecția mediului care a eliberat avizul de mediu.

(4) Autoritatea competentă pentru protecția mediului analizează rezultatele programului de monitorizare primite de la titular și informează publicul prin afișare pe pagina proprie de Internet.

(5) Monitorizarea prevăzută la alin. (1) se poate realiza, după caz, și pe seama datelor, programelor și instalațiilor de monitorizare existente, în scopul eliminării duplicării acestora.

6.16. Art.27 tratează problema monitorizării efectelor implementării planului/programului asupra mediului. Aceasta este o cerință ESENȚIALĂ la nivel comunitar și național. Monitorizarea permite compararea rezultatelor evaluării de mediu cu efectele concrete survenite.

Scopurile monitorizării sunt:

- de a asigura că orice problemă care poate apărea în timpul implementării, fie că a fost sau nu prevăzută, poate fi identificată, previziunile viitoare putând fi mult mai exacte;
- de a înregistra și analiza care sunt efectele asupra mediului ale implementării unui plan/program pentru a permite, în cazul în care se observă unele efecte negative, ca planul/programul respectiv să fie modificat pentru înlăturarea lor.
- de a se utiliza și corela informațiile rezultate cu cele obținute de la alte planuri și programe în vederea pregătirii informațiilor care vor fi necesare pentru evaluarea impactului de mediu pentru proiecte.

Așadar, pentru a se realiza acest lucru, titularul are obligația elaborării unui program de monitorizare a efectelor asupra mediului. Acesta face parte integrantă din documentația care se înaintează autorității competente de mediu în vederea obținerii avizului de mediu.

Programul de monitorizare trebuie să fie propus de persoanele certificate împreună cu experții angajați, după caz, conform art 18 alin.(1). Acesta se supune dezbaterii grupului de lucru pentru a se

da posibilitatea membrilor grupului de lucru de a face comentarii și chiar de a include măsuri suplimentare de monitorizare.

Autoritatea competentă de mediu are obligația ca în analizarea calității raportului asupra mediului să acorde atenția cuvenită și să analizeze programul de monitorizare propus de titular. În cazul în care se consideră că măsurile propuse de program nu permit monitorizarea corespunzătoare a efectelor asupra mediului ale planului/programului respectiv, atunci autoritatea de mediu trebuie să înapoieze documentația/raportul de mediu titularului pentru a fi refăcut în vederea elaborării unui program de monitorizare adecvat.

De asemenea, atenționăm asupra faptului că avizul de mediu trebuie să conțină măsurile de monitorizare a efectelor asupra mediului ale planului/programului respectiv, inclusiv cele suplimentare, dacă se consideră necesar (art.25 alin.(4)).

Titularul are obligația de a îndeplini măsurile precizate în programul de monitorizare. Această obligație se întinde pe toată perioada pe care se întinde planul/programul respectiv.

Titularul este obligat să depună rezultatele programului de monitorizare la autoritatea competentă de mediu care a emis avizul de mediu. Această obligație se îndeplinește anual, până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării.

Normele naționale de transpunere stabilesc necesitatea ca rezultatele monitorizării să fie aduse la cunoștința publicului. Acest lucru se face de către autoritatea publică de mediu, prin afișare pe propria pagina de Internet.

De asemenea, autoritatea de mediu mai are și obligația analizării rezultatelor primite de la titular pentru a stabili dacă implementarea planului/programului respectiv are efecte negative asupra mediului și a stabili măsurile de remediere care se impun.

7. INFORMAREA ȘI PARTICIPAREA PUBLICULUI LA PROCEDURA DE EVALUARE DE MEDIU

Art. 28 alin.(1) lit.a)

Autoritățile competente pentru protecția mediului asigură informarea și participarea publicului la procedura de evaluare de mediu prin următoarele acțiuni:

a) identificarea publicului, inclusiv a publicului afectat ori posibil a fi afectat sau care are un interes în procesul decizional reglementat de prevederile prezentei hotărâri, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale relevante, cum ar fi cele care promovează protecția mediului și alte organizații interesate;

7.1. Publicul afectat sau posibil a fi afectat ori care are un interes în luarea deciziilor ce fac obiectul acestei hotărâri de guvern poate fi descris ca un segment al publicului în general. Această prevedere solicită autorităților competente pentru protecția mediului să identifice acest segment, căruia i se dă posibilitatea să-și exprime opinia asupra propunerii de plan sau program și raportului de mediu.

7.2. Identificarea acestui segment este totuși limitată de anumite criterii: **trebuie să includă publicul afectat sau potențial afectat sau care are un interes în plan sau program. Trebuie, de asemenea, să includă organizațiile neguvernamentale relevante și alte organizații interesate.** Publicul identificat poate fi diferit de la un plan sau program la altul. În unele situații, de exemplu, în cazul unui plan sau program național, publicul interesat sau potențial afectat se poate confunda cu publicul general, iar identificarea trebuie să țină cont de acest lucru.

7.3. Organizațiile neguvernamentale relevante sunt, prin definiție, considerate o parte a publicului care poate fi afectat sau are un interes în luarea deciziilor pentru un anumit plan sau program supus evaluării.

În identificarea organizațiilor neguvernamentale relevante autoritățile de mediu pot lua în considerare natura și conținutul planului/programului respectiv și domeniul/domeniile de activitate ale organizațiilor neguvernamentale. Autoritatea competentă de mediu are libertatea de a folosi și alte criterii pe care le consideră utile la identificarea publicului afectat, posibil a fi afectat ori care are un interes în luarea deciziilor

De exemplu, organizațiile neguvernamentale locale trebuie să fie identificate chiar în cazul în care se discută un plan/program referitor la localități aflate la distanță, dacă este evident că interesele acestora sunt afectate de planul/programul respectiv.

Art. 28 alin.(1) lit.b) - d)

b) stabilirea locului unde pot fi consultate informațiile disponibile;

c) stabilirea modalității de informare a publicului prin: afișaj pe o anumită zonă teritorială, anunțuri publice în presa locală, anunțuri în media electronică, organizarea unor expoziții cu planuri, schițe, tabele, grafice și altele asemenea

d) determinarea modalității de consultare a publicului prin: informări scrise, dezbateri publice, mijloace electronice și altele asemenea;

7.4. Cadrul pentru consultări poate să specifice locul unde poate fi consultată informația, modalitatea de informare (care este asigurată de către titular) a publicului și modul în care pot fi

făcute comentarii. Autoritățile competente pentru protecția mediului au și posibilitatea de a exploata căi mai moderne de consultare (de exemplu, dezbaterile pe Internet) dacă acestea nu exclud prin natura lor anumite categorii de public.

Art. 28 alin.(1) lit.e)

e) fixarea unor intervale de timp corespunzătoare care să permită publicului să participe efectiv și din timp la etapele procedurii;

7.5. Autoritățile competente pentru protecția mediului trebuie să respecte intervalele de timp stabilite pentru fiecare etapă a procedurii, astfel încât să permită publicului participarea, prin informarea corespunzătoare asupra aspectelor abordate de plan/program, și prezentarea unor propuneri și comentarii justificate. Publicul trebuie să fie informat într-un interval de timp care să-i permită acestuia să intervină și să-și exprime opiniile înaintea deciziei finale de emitere a avizului de mediu.

Art. 28 alin.(1) lit.f)

f) informarea asupra posibilității ca planul sau programul să fie supus unei proceduri de evaluare de mediu în context transfrontieră.

7.6. În cazul în care planul/programul supus procedurii de adoptare este susceptibil să provoace un impact transfrontieră semnificativ, publicul trebuie să fie informat cu privire la evaluarea acestuia în context transfrontieră.

Art. 28 alin.(2) – (3)

(2) Costurile informării, prin anunțuri în mass-media, și ale participării publicului la procesul de evaluare de mediu în cadrul procedurii de emitere a avizului de mediu pentru planuri sau programe sunt suportate de titularul planului sau programului.

(3) Titularul planului sau programului este obligat să facă dovada tuturor anunțurilor făcute în mass-media, prevăzute de prezenta procedură.

7.7. Responsabilitatea informării publicului îi revine titularului planului/programului, care trebuie să suporte cheltuielile legate de informare și participare a publicului la procedură, și să facă dovada anunțurilor publice (către autoritatea competentă pentru protecția mediului). Aceasta se realizează prin depunerea copiilor de pe ziarele în care au fost publicate anunțurile la autoritatea de mediu competentă.

Art. 28 alin.(4)

(4) Autoritățile competente pentru protecția mediului pun la dispoziție publicului, la cerere, documente relevante pentru planul sau programul considerat, altele decât cele furnizate de titularul planului sau programului, după caz.

7.8. Este posibil ca autoritatea de mediu să dețină alte informații de mediu care sunt relevante pentru planul sau programul în discuție, decât cele furnizate de titularul planului sau programului. Ca atare, autoritatea are obligația de a furniza, în cazul în care sunt cerute, informațiile respective și de a prezenta informațiile care se diseminează din oficiu.

Precizăm că termenul și modalitățile în care se realizează această obligație sunt cele prevăzute de HG nr.878/2005 privind accesul publicului la informația privind mediul.

Art. 29

(1) Responsabilitatea implicării publicului în etapa de încadrare revine atât titularului sau programului, cât și autorității competente pentru protecția mediului, conform prevederilor art. 9-12.

(2) În etapa de încadrare titularul planului sau programului publică în mass-media de două ori, la interval de 3 zile calendaristice, și anunță pe propria pagină de Internet elaborarea primei versiuni a planului sau programului, natura acestuia, declanșarea etapei de încadrare, locul și orarul consultării primei versiuni a planului sau programului și posibilitatea de a trimite în scris comentarii și sugestii la sediul autorității competente pentru protecția mediului, în termen de 15 zile calendaristice de la data ultimului anunț.

(3) În etapa de încadrare autoritatea competentă pentru protecția mediului anunță pe propria pagină de Internet decizia privind această etapă și posibilitatea publicului de a face propuneri de reconsiderare a acesteia în scris, în termen de 10 zile calendaristice de la data anunțului, la sediul autorității competente pentru protecția mediului. Decizia finală se aduce la cunoștință publicului prin afișarea acesteia pe pagina de Internet a autorității pentru protecția mediului competente.

(4) Decizia inițială și cea finală se vor aduce la cunoștință publicului în termen de 3 zile calendaristice de la luarea lor, prin publicarea de către titularul planului sau programului în mass-media.

7.9. Articolul 29 stabilește responsabilitatea pentru implicarea publicului în etapa de încadrare, termenele pentru diseminarea informației de către titular și pentru transmiterea comentariilor și

sugestiilor publicului referitoare la prima versiune a planului/programului, precum și modalitățile de realizare a acestor obligații.

Art. 30

(1) Responsabilitatea implicării publicului în etapa de definitivare a proiectului de plan sau de program și de realizare a raportului de mediu revine titularului planului sau programului, conform prevederilor art. 21.

(2) Titularul planului sau programului publică în mass-media de două ori, la interval de 3 zile calendaristice, și anunță pe propria pagină de Internet disponibilizarea proiectului de plan sau de program, finalizarea raportului de mediu, locul și orarul consultării acestora și faptul că publicul poate trimite comentarii și propuneri scrise la sediul titularului și al autorității competente pentru protecția mediului, în termen de 45 de zile calendaristice de la data publicării ultimului anunț.

7.10. Articolul 30 stabilește obligația titularului de a implica publicul în etapa de definitivare, termenele în care se pun la dispoziția publicului proiectul și raportul de mediu, precum și modalitatea de participare a publicului.

Art. 31

(1) Titularul planului sau programului are obligația de a anunța în mass-media de două ori, la interval de 3 zile calendaristice, și pe propria pagină de Internet organizarea unei ședințe de dezbatere publică a proiectului de plan sau de program propus, inclusiv a raportului de mediu, cu cel puțin 45 de zile calendaristice înainte de data realizării acestei dezbateri, respectiv 60 de zile calendaristice, în cazul în care implementarea planului sau programului poate avea efecte semnificative transfrontieră.

(2) Anunțul public conține:

a) locul, data și ora dezbaterii publice;

b) autoritățile participante;

c) faptul că dezbaterea este deschisă și publicului și autorităților statelor posibil a fi afectate, în cazul în care implementarea planului sau programului poate avea efecte semnificative transfrontieră.

7.11. Titularul planului/programului are obligația de a anunța în mass-media că organizează o dezbatere publică (cu 45 sau 60 de zile înainte de desfășurarea acesteia, în funcție de posibilitatea planului/programului de a avea potențiale efecte transfrontieră) iar pe tot parcursul acestei perioade

proiectul de plan/program și raportul de mediu pot fi consultate; de asemenea, trebuie să se specifice locul și programul unde poate fi consultată documentația. Alin. (2) stabilește informațiile pe care trebuie să le conțină în mod obligatoriu anunțul public.

Art. 31

(3) Titularul planului sau programului are obligația de a invita la dezbaterea publică autoritățile competente pentru protecția mediului, cele din domeniul sănătății, precum și cele implicate în etapa de încadrare.

(4) Titularul planului sau programului, prin intermediul autorității publice centrale care promovează planul sau programul, are obligația de a invita la dezbaterea publică, cu 70 de zile calendaristice înainte de data realizării acesteia, autoritățile competente pentru protecția mediului și cele din domeniul sănătății din statele posibil a fi afectate, precum și publicul acestor state care este afectat sau este posibil să fie afectat ori care are un interes în procesul decizional reglementat de prezenta hotărâre, conform art. 34.

(5) Autoritatea competentă pentru protecția mediului are responsabilitatea conducerii dezbaterii publice, consemnarea propunerilor justificate venite din partea publicului și a autorităților prevăzute la alin. (3) și (4) și întocmirea procesului-verbal al dezbaterii.

7.12. Legiuitorul a considerat necesar că la dezbaterea publică a planului/programului și a raportului de mediu să participe, pe lângă autoritățile de mediu și autoritățile de sănătate și cele implicate în etapa de încadrare pentru a permite acestor autorități să „ia pulsul” publicului, să-i cunoască opiniile. În acest fel, se dă posibilitatea autorităților menționate, ca în punctul de vedere pe care-l transmit autorității de mediu conform art.22, să ia în considerare și comentariile și opiniile publicului, în special când acestea se referă la domeniul lor de competență. Ca atare, s-a prevăzut obligația titularului de a invita la dezbaterea publică autoritățile precizate anterior.

Pentru a permite o participare a publicului efectivă și în cazul în care planul/programul poate avea efecte transfrontieră, titularul are obligația de a invita la dezbaterea publică autoritățile competente pentru protecția mediului și cele din domeniul sănătății din statele potențial afectate, și de a înștiința publicul (din respectivele state) afectat, posibil a fi afectat, ori care are un interes în procesul decizional, despre dezbaterea publică. Înștiințarea se face prin intermediul autorităților de mediu ale statului posibil afectat și, în cazul în care exista persoane interesate de dezbaterea publică, participarea acestora este permisă.

Articolul 31 alin.(4) stabilește și termenul în care trebuie îndeplinită această obligație, respectiv 70 de zile calendaristice înainte de desfășurarea dezbaterii publice.

În vederea asigurării imparțialității și corectitudii desfășurării dezbaterii publice, legiuitorul a considerat necesar ca responsabilitatea conducerii acestei dezbateri să revină autorității de mediu competente. De asemenea, această autoritate are și obligația de a consemna propunerilor justificate venite din partea publicului și a autorităților participante și de a întocmi procesul-verbal al dezbaterii.

Este posibil ca titularul planului/programului să nu poată să răspundă în ședința de dezbateri publică la toate întrebările care sunt puse de public. În această situație, autoritatea competentă de mediu trebuie să înregistreze aceste opinii și întrebări, în virtutea rolului de conducere a dezbaterii publice. Acestea sunt evaluate de autoritatea competentă și se transmit titularului numai pe cele care sunt considerate a fi justificate. Titularul trebuie să transmită autorității competente de mediu observațiile și întrebările publicului împreună cu modalitatea de soluționare a acestora (modul în care au fost analizate și luate în considerare) sub forma unei anexe la raportul de mediu.

Art. 32

Titularul planului sau programului are obligația de a anunța în mass-media decizia de emitere a avizului de mediu, în termen de 5 zile calendaristice de la data afișării acesteia pe Internet de către autoritatea competentă pentru protecția mediului.

7.13. Pentru a se implementa obligația de a informa publicul, legiuitorul a considerat necesar ca această obligație să revină atât autorității competente de mediu, precum și titularului. Astfel, autoritatea de mediu trebuie să afișeze decizia pe pagina proprie de Internet. Titularul are obligația de a publica decizia de emitere în mass media, iar termenul stabilit pentru îndeplinirea obligației este de 5 zile de la afișarea deciziei pe pagina de Internet a autorității de mediu competente.

Art. 33

(1) Titularul planului sau programului are obligația de a informa autoritățile consultate pe durata procedurii, publicul și statele potențial afectate și de a pune la dispoziție acestora următoarele:

a) planul sau programul adoptat;

b) o declarație privind modul în care considerațiile privind mediul au fost integrate în plan sau în program, modul în care raportul de mediu a fost pregătit conform art. 19 și 20, modul în care opiniile exprimate de public și de alte autorități și, dacă este cazul, rezultatele consultărilor transfrontieră prevăzute la art. 34 au fost luate în considerare în luarea deciziei de emitere a avizului de mediu conform art. 25, motivele pentru alegerea alternativei de plan sau program

avizate, în comparație cu alte alternative prezentate;

c) măsurile decise privind monitorizarea efectelor asupra mediului.

(2) Titularul planului sau programului anunță în mass-media și pe propria pagină de Internet locul și programul consultării documentelor prevăzute la alin. (1).

(3) Autoritatea publică centrală care promovează planul sau programul pune la dispoziție autoritățile centrale de mediu din statele potențial afectate, în cadrul relațiilor bilaterale, documentele prevăzute la alin. (1).

7.14. În vederea diseminării informației de mediu cât mai larg privind procedura prevăzută de Directiva SEA, titularul planului/programului trebuie să anunțe și să pună la dispoziția, atât a autorităților de mediu care au fost implicate în procedură, cât și a publicului și statelor potențial afectate, o serie de documente, și anume:

a) forma adoptată a planului sau programului;

b) o declarație care va conține:

- modalitatea în care au fost respectate cerințele de protecție a mediului, respectiv integrarea lor în planul/programul respectiv;

- modul în care au fost respectate cerințele de elaborare a raportului de mediu, prevăzute de art.19 și 20 din H.G. 1076/2004;

- cum au fost considerate în luarea deciziei de emitere a avizului de mediu opiniile exprimate de public și de autoritățile consultate, precum și rezultatele consultărilor transfrontiere;

- considerentele pe baza cărora a fost aleasă alternativa de plan/program avizată față de alte alternative.

c) modul în care se va realiza monitorizarea efectelor planului/programului asupra mediului.

Pentru îndeplinirea acestei obligații titularul trebuie să anunțe, atât în mass-media, cât și pe propria pagină de Internet (în cazul în care are o astfel de pagină) locul și programul de consultare a acestor documente.

Pentru a se facilita realizarea acestei obligații la nivel internațional, adică de a se pune la dispoziția statelor potențial afectate documentele precizate mai sus, titularul trebuie să se adreseze autorităților centrale care „administrează” domeniul din care face parte planul/programul respectiv, aceasta transmițând documentele statelor potențial afectate.

8. EVALUAREA DE MEDIU PENTRU PLANURI ȘI PROGRAME CU POTENȚIAL EFECT SEMNIFICATIV ASUPRA MEDIULUI ÎN CONTEXT TRANSFRONTIERĂ

Art. 34 alin.(1)

(1) Atunci când un plan sau un program este posibil să aibă un efect semnificativ asupra mediului altui stat ori când un alt stat posibil să fie afectat semnificativ solicită informații asupra planului sau programului, autoritatea publică centrală care promovează planul ori programul transmite autorității centrale de mediu din acel stat, în cadrul relațiilor bilaterale, înainte de adoptarea planului sau programului ori de trimiterea acestuia în procedura legislativă, o copie a proiectului de plan sau program și a raportului de mediu, inclusiv a programului de monitorizare a efectelor asupra mediului.

8.1. Articolul 34 stabilește cadrul de desfășurare a procedurii în context transfrontieră. Cu alte cuvinte, se precizează pașii necesari a se realiza în cazul în care planul/programul care face obiectul procedurii SEA are potențiale efecte semnificative asupra mediului altor state.

În privința acestui aspect, HG 1076/2004 urmează abordarea generală a Convenției UNECE asupra evaluării impactului asupra mediului în context transfrontier (Convenția de la Espoo), ratificată prin Legea nr. 22/2001.

Astfel, alin.(1) al art.34 prevede următoarele:

a) cazurile în care se aplică procedura transfrontieră:

- în cazul în care un plan/program poate avea efecte semnificative asupra mediului;
- când un alt stat posibil a fi afectat semnificativ solicită informații asupra unui plan/program considerat a avea potențiale efecte transfrontiere;

b) cine informează statele potențial afectate:

- autoritatea publică centrală care promovează planul/programul, la recomandarea MMGA. Cine este această autoritate? Este autoritatea centrală responsabilă pentru domeniul din care face planul/programul respectiv. De ex., în cazul unui plan/program din domeniul silviculturii, agriculturii sau pescuitului, autoritatea publică centrală care promovează planul/programul și care informează statele potențial afectate este Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale; pentru un plan/program privind dezvoltarea regională, autoritatea este Ministerul Integrării Europene.

Facem precizarea că și pentru planurile/programele locale și județene autoritatea care informează statele potențial afectate sunt autoritățile centrale din domeniul respectiv.

c) care state sunt notificate:

- statele potențial afectate;

- statele care solicită informații;

ATENȚIE!!! Întrucât cadrul legal de desfășurare a relațiilor internaționale în domeniul evaluării impactului asupra mediului este reprezentat de Legea nr.22/2001 de ratificare a Convenției Espoo, autoritatea competentă în domeniu fiind MMGA, recomandăm ca stabilirea statelor care sunt notificate să fie realizată de autoritatea publică centrală care promovează planul/programul **împreună cu MMGA**.

d) Ce documente se transmit:

- o copie a proiectului de plan/program;
- un exemplar din raportul de mediu, ce include și programul de monitorizare a efectelor planului/programului asupra mediului.

ATENȚIE!!! Conform dispozițiilor art.22 alin.(2), documentele menționate trebuie să fie transmise în limba engleză.

e) când se informează statele potențial afectate:

- înainte de adoptarea planului/programului ori de trimitere a acestuia în procedură legislativă. Această prevedere trebuie interpretată în coroborare cu dispozițiile art. 22 alin.(2) care stabilește obligația de a transmite documentele în termen de 20 de zile calendaristice de la finalizarea raportului de mediu.

Art. 34 alin.(2)

(2) *Dacă statul care a primit documentele prevăzute la alin. (1) comunică intenția de a intra în consultări înainte de adoptarea planului sau programului ori de trimiterea acestuia în procedura legislativă, autoritatea publică centrală care promovează planul sau programul, în cadrul relațiilor bilaterale, va face aranjamentele pentru consultări cu privire la posibilele efecte de mediu transfrontieră ale implementării planului sau programului și cu privire la măsurile avute în vedere pentru a reduce ori a compensa aceste efecte. Aceste aranjamente trebuie să asigure următoarele:*

a) *informarea autorităților implicate în procedura de evaluare de mediu din statul potențial a fi afectat în mod semnificativ și, prin intermediul acestora, a publicului interesat din acel stat;*

b) *participarea autorității publice centrale pentru protecția mediului din statul de origine a proiectului de plan sau de program propus;*

c) *un cadru de timp stabilit de comun acord de părțile interesate pentru durata consultărilor.*

8.2. Alin.(2) al art.34 stabilește condițiile generale de desfășurare a consultațiilor cu statele potențial afectate. Autorii HG 1076/2004 au considerat necesar doar să prevadă elementele cheie care fac obiectul acestor coconsultări.

Așadar, consultările se vor desfășura doar cu statele care comunică intenția de a participa la procedura transfrontieră. Conform practicii internaționale, **termenul de raspuns** acordat statelor notificate este **de 4 săptămâni** de la data la care acestea au primit notificarea și documentele menționate anterior.

Obiectul consultărilor:

În cadrul consultărilor trebuie să se stabilească, în principal, următoarele aspecte:

a) aspecte de fond:

- posibilele efecte de mediu transfrontieră ale implementării planului/programului;
- măsurile avute în vedere pentru a reduce ori compensa aceste efecte.

b) aspecte procedurale:

- modul în care se va face schimbul de informații între autoritățile române și cele ale statelor potențial afectate;
- modalitățile de informare a publicului interesat din statele potențial afectate;
- stabilirea unor termene acceptabile pentru consultări; aceste termene trebuie să fie suficient de mari pentru identificarea și consultarea publicului și a autorităților de mediu interesate din statul afectat, precum și pentru luarea în considerare a comentariilor acestora.

Participanții la consultări:

a) stat de origine :

- titularul planului/programului;
- autoritatea publică centrală care promovează planul/programul;
- autoritățile de protecția mediului din statul de origine - **în mod obligatoriu**.

b) stat(e) afectat(e):

- autoritățile de mediu din statul(tele) afectat(e)- **cel puțin**.

Art. 34 alin.(3)

(3) Autoritatea publică centrală care promovează planul sau programul informează asupra deciziei de emiter a avizului de mediu orice stat care a fost consultat conform prevederilor prezentului articol..

8.3. Punctul final al consultărilor transfrontiere îl reprezintă transmiterea deciziei de emiter a avizului de mediu statului(tele) care au participat la procedură.

Reamintim faptul că decizia de emiter a avizului de mediu trebuie să conțină, conform art.25 alin.(4) măsurile de reducere sau compensare a efectelor semnificative transfrontiere, precum și măsurile privind monitorizarea efectelor asupra mediului.

Art. 34 alin.(4)

(4) Ministerul Afacerilor Externe sprijină autoritatea publică centrală care promovează planul sau programul conform prevederilor alin. (1)-(3) și face demersurile necesare pentru aplicarea acestor prevederi, inclusiv în cazul planurilor sau programelor cu posibile efecte semnificative pe teritoriul României, inițiate în alte state.

8.4. Având în vedere că Ministerul Afacerilor Externe este autoritatea publică cu competențe generale privind relațiile externe ale României, legiuitorul a considerat necesar ca această instituție să sprijine autoritățile care promovează planuri/ programe și autoritățile de protecția mediului în derularea procedurii în context transfrontier prevăzută de HG 1076/2004.

În majoritatea cazurilor notificarea statelor posibil afectate se face prin canale diplomatice, adică prin intermediul MAE.

9. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Art. 37

În cazul în care titularul planului sau programului nu pune la dispoziție autorității competente pentru protecția mediului toate informațiile necesare emiterii avizului de mediu în termen de maximum un an de la data solicitării acestora, documentația depusă se clasează. Emiterea avizului de mediu se face cu reluarea întregii proceduri.

9.1. Prevederile art.37 reprezintă o sancționare a titularului de plan/program, în cazul în care acesta nu-și respectă obligația de a depune informațiile necesare emiterii avizului de mediu. Termenul maxim prevăzut de legiuitor pentru depunerea informațiilor necesare este de 1 an de la data solicitării lor de către autoritatea competentă de mediu. Sancțiunea neîndeplinirii obligației menționate este clasarea documentației. În cazul în care titularul depune informațiile solicitate după termenul de 1 an, se reia întreaga procedură de emiterie a avizului de mediu.

Art. 38

Pentru planurile sau programele aflate în competența de reglementare a autorității publice centrale pentru protecția mediului și a agențiilor regionale de protecție a mediului, acestea pot delega Agenția Națională pentru Protecția Mediului, respectiv agențiile de protecție a mediului județene, după caz, să preia responsabilitatea parcurgerii unor etape din prezenta procedură. Emiterea avizului de mediu nu constituie obiectul delegării de competență.

9.2. Așa cum am menționat anterior, legiuitorul a prevăzut posibilitatea delegării competenței de parcurgere a anumitor etape din procedură. Astfel MMGA poate delega competența Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, iar agențiile regionale pentru protecția mediului pot delega competența agențiilor județene pentru protecția mediului.

Subliniem încă o dată recomandarea ca responsabilitatea parcurgerii etapei de analiză a calității raportului și de luare a deciziei **să nu fie delegată.**

ATENȚIE!!! Emiterea avizului de mediu nu se delegă.

Art. 39

(1) Efectuarea evaluării de mediu pentru planuri și programe nu exclude aplicarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, prevăzută pentru proiecte, conform legislației în vigoare.

(2) Pentru planurile și programele cofinanțate de Comunitatea Europeană, evaluarea de mediu stabilită prin prezenta hotărâre va fi efectuată în conformitate cu prevederile specifice din legislația națională ce transpune legislația comunitară relevantă, precum și cu prevederile specifice din legislația comunitară relevantă.

(3) Prezenta procedură se aplică și pentru planurile și programele pentru care obligația de efectuare a evaluării de mediu derivă simultan din prezenta hotărâre, din alte acte normative de transpunere a legislației comunitare, precum și din alte reglementări comunitare.

9.3. Alin.(1) al art.39 stabilește *expresis verbis* faptul că evaluarea de mediu nu înlătură aplicarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiecte. Așa cum am precizat la începutul acestui manual, procedura de evaluare de mediu (procedura SEA) se aplică la un nivel strategic de luare a deciziilor, respectiv cel al planurilor și programelor. Spre deosebire de aceasta, procedura de evaluare a impactului asupra mediului (procedura EIA) se aplică la proiecte punctuale, concrete. Prin urmare, cele două proceduri **nu se exclud.**

Așadar, dacă unele proiecte incluse în planurile sau programele supuse evaluării de mediu pot fi încadrate într-una dintre anexele I.1 sau I.2 ale OM 860/2002, atunci acestora li se aplică procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private (pentru cele de pe anexa I.2, conform deciziei etapei de încadrare).

9.4. Alin.(2) al art.39 conține o prevedere orizontală, în sensul că procedura stabilită de HG 1076/2004 se aplică și planurilor/programele cofinanțate de Comunitatea Europeană.

Pe de altă parte, dispozițiile alin.(2) sunt și norme juridice de legatură. Cu alte cuvinte, se precizează că în evaluarea de mediu a acestor tipuri de planuri/programe trebuie să se țină cont și de

dispozițiile altor acte normative care transpun prevederile legislației comunitare relevante pentru planul/programul respectiv, precum și a legislației comunitare care are incidența în speță, dar care nu se transpune (cum sunt regulamentele și deciziile adoptate de instituțiile comunitare).

9.5. Este posibil ca obligația efectuării unei evaluări de mediu pentru planuri/programe să fie prevăzută și de alte acte normative care transpun prevederi comunitare sau de alte reglementări comunitare pentru care nu este necesară transpunerea (regulamentele și deciziile adoptate de instituțiile comunitare). În acest sens, alin.(3) al art.39 prevede ca procedura SEA care face obiectul HG 1076/2004 se aplică acelor tipuri de planuri/programe.

Ca exemplu în acest sens menționăm programele operaționale sectoriale. Pentru acestea legislația comunitară stabilește necesitatea parcurgerii unei evaluări *ex-ante* care include și evaluarea de mediu. Ca atare, programele operaționale sectoriale fac obiectul cel puțin al etapei de încadrare prevăzută de HG 1076/2004.

Art.40

(1) De la data aderării României la Uniunea Europeană, autoritatea centrală pentru protecția mediului și Comisia Europeană fac schimb de informații privind experiența câștigată în aplicarea prezentei hotărâri.

(2) De la data aderării României la Uniunea Europeană, autoritatea centrală pentru protecția mediului transmite Comisiei Europene orice măsură luată privind calitatea rapoartelor de mediu.

9.6. Odată devenit stat membru al Uniunii Europene, România va avea de îndeplinit o serie de obligații în diferite domenii, printre care și cel al protecției mediului. În ceea ce privește procedura SEA, Directiva 2001/42/EC stabilește în sarcina statelor membre obligația de a face schimb de informații cu Comisia Europeană privind experiența câștigată în acest domeniu, precum și de a comunica Comisiei măsurile luate pentru asigurarea calității raportului de mediu.

Legiuitorul român a considerat necesar ca aceste obligații să fie incluse în actul normativ care a transpus directiva menționată, cu mențiunea că respectivele obligații își vor produce efectele începând cu data aderării la UE, moment din care România va avea calitatea de stat membru.

Art. 42 alin.(1)

(1) Prezenta hotărâre intră în vigoare la 120 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția prevederilor art. 39 alin. (2) ultima teză și ale art. 39 alin. (3) ultima teză, care intră în vigoare la data aderării.

9.7. Alin.(1) al art.42 stabilește data intrării în vigoare a HG 1076/2004, respectiv 3 decembrie 2004. De la această dată, exista 2 excepții, și anume:

a) art.39 alin.(2) ultima teză – „(...) precum și cu prevederile specifice din legislația comunitară relevantă.”

b) art.39 alin.(3) ultima teză – „(...) precum și din alte reglementări comunitare.”

Cele două excepții intră în vigoare la data aderării României la UE, deoarece ele fac trimitere la legislația comunitară care nu se transpune în legislația română, ci se aplică ca atare din momentul dobândirii calității de stat membru (este vorba de regulamentele și deciziile adoptate de instituțiile comunitare).

Art. 42 alin.(2), (3) si (4)

(2) Planurile transmise autorității competente pentru protecția mediului în vederea obținerii acordului de mediu și supuse evaluării impactului asupra mediului înainte de intrarea în vigoare a prezentei hotărâri se supun procedurii aflate în vigoare la momentul transmiterii către autoritatea competentă pentru protecția mediului.

(3) Planurile și programele elaborate înainte de intrarea în vigoare a prezentei hotărâri și care sunt transmise spre avizare autorității competente pentru protecția mediului până la 31 martie 2006 se supun procedurii aflate în vigoare în momentul elaborării.

(4) Planurile și programele a căror primă versiune se realizează înaintea datei intrării în vigoare a prezentei hotărâri și care sunt adoptate sau înaintate procedurii legislative după 21 iulie 2006 se supun prevederilor prezentei hotărâri, cu excepția cazului în care autoritatea competentă pentru protecția mediului decide, prin examinare caz cu caz, că procedura de evaluare de mediu pentru planuri și programe nu este fezabilă. Această decizie se aduce la cunoștință publicului.

9.8. Alin.(2), (3) si (4) conțin o serie de dispoziții tranzitorii.

Astfel, alin.(2) se referă în principal la planurile de amenajarea teritoriului – PUZ și PUG - care făceau obiectul OM nr.125/1996 pentru aprobarea Procedurii de reglementare a activităților economice și sociale cu impact asupra mediului înconjurător și pentru care se emitea acord de mediu. Pentru a nu perturba procesul de reglementare a acestor tipuri de planuri și a se realiza o tranziție ușoară la noile cerințe, legiuitorul român a considerat necesar să introducă o dispoziție tranzitorie. Ca atare, se prevede că planurile care au fost transmise autorității competente de mediu în vederea obținerii acordului de mediu și pentru care se derula procedura stabilită de OM 125/1996 înainte de 3 decembrie 2004 (data intrării în vigoare a HG 1076/2004) ele se supun reglementărilor în vigoare la momentul transmiterii lor către autoritatea competentă de mediu. Rezultă că, în cazurile menționate, se aplică prevederile OM 125/1996.

9.9. Alin.(3) al art.42 reprezintă aplicarea principiului neretroactivității actelor normative. Întrucât procedura SEA prevăzută de HG 1076/2004 se aplică încă din faza de elaborare a primei versiuni a proiectului de plan/program, legiuitorul a considerat, în virtutea principiului neretroactivității actelor normative, ca planurile/programele care au fost elaborate înainte de 3 decembrie 2004 și care sunt transmise spre avizare autorității competente de mediu până la 31 martie 2006, se supun procedurii aflate în vigoare la data elaborării lor. Prin urmare, nu se aplică procedura SEA în cazul în care planul/programul respectiv îndeplinește două condiții cumulative: este elaborat înainte de 3 decembrie 2004 și este transmis spre avizare la autoritatea competentă de mediu înainte de 31 martie 2006.

9.10. Alin.(4) stabilește necesitatea aplicării prevederilor HG 1076/2004 la planuri/programe în anumite condiții. În cazul în care acestea nu sunt îndeplinite, planul/programul respectiv este exceptat de la procedura SEA.

Așadar, fac obiectul procedurii SEA planurile/programele a căror primă versiune s-a realizat înainte de 3 decembrie 2004 și care sunt adoptate sau înaintate procedurii legislative după 21 iulie 2006. De ce se aplică procedura SEA ? Deoarece, în cazul menționat, se consideră că proiectul de plan/program nu a fost dezvoltat suficient sau finalizat, astfel încât este fezabil și necesar să fie supus acestei proceduri. Pe de altă parte, nu ar fi fezabil să se deruleze procedura SEA pentru un proiect de plan/program a cărei primă versiune s-a realizat înainte de 3 decembrie 2004 și care, la acea dată, se afla într-un stadiu avansat de definitivare. În această situație autoritatea competentă de mediu decide, printr-o examinare caz cu caz, dacă procedura SEA este fezabilă să se aplice.

Prin urmare, criteriul care trebuie să se aplice în astfel de situații este **stadiul proiectului de plan/program în procesul de definitivare** și nu cu cât timp înainte de 3 decembrie 2004 a fost elaborată prima versiune a acestuia. Ca atare, dacă proiectul de plan/program este abia la început, în sensul că procesul de dezvoltare și definitivare a acestuia este abia la început, atunci se supune procedurii SEA. În schimb, dacă proiectul de plan/program este într-o formă finalizată, urmând a se face doar mici corecturi, care nu au influență asupra prevederilor de fond (de ex., reșezare în pagină, renumerotări, corecturi din punct de vedere gramatical și literar, etc.) atunci procedura SEA nu mai este fezabilă, neputându-se îndeplini scopul acesteia.

10. ANEXE

10.1. Anexa nr.1 stabilește criteriile pentru determinarea efectelor semnificative potențiale asupra mediului

ANEXA nr. 2: CONȚINUTUL-CADRU AL RAPORTULUI DE MEDIU

10.2. Anexa nr.2 conține informațiile ce trebuie furnizate în raportul de mediu. Primele 10 puncte stabilesc un spectru larg de aspecte ce trebuie tratate, fiecare punct fiind el însuși substanțial ca și cerințe.

Toate punctele trebuie să fie examinate în lumina cerințelor art.19 și 20. Un plan/program poate fi foarte extins și să conțină un număr mare de chestiuni diferite. Însă, actul normativ solicită ca informațiile să se concentreze asupra aspectelor în legătură cu efectele semnificative asupra mediului ale planului/programului. Un număr excesiv de informații asupra efectelor nesemnificative sau chestiunilor irelevante pot face raportul dificil de înțeles și poate conduce la omiterea unor informații importante.

1.expunerea conținutului și a obiectivelor principale ale planului sau programului, precum și a relației cu alte planuri și programe relevante;

10.3. Informații asupra legăturii cu alte planuri/programe relevante încadrează planul/programul într-un context mai larg. De exemplu, poate să se refere la locul ocupat în procesul de luare a deciziilor sau contribuția sa printre alte planuri/programe la schimbările aduse stării mediului dintr-o anumită regiune. Astfel, prin planuri/programe relevante se înțeleg acelea la alte nivele ale ierarhiei din care face parte și planul/programul analizat sau care pot fi elaborate pentru alte sectoare care afectează aceleași zone sau zone adiacente.

2.aspectele relevante ale stării actuale a mediului și ale evoluției sale probabile în situația neimplementării planului sau programului propus;

3.caracteristicile de mediu ale zonei posibil a fi afectată semnificativ;

4.orice problemă de mediu existentă, care este relevantă pentru plan sau program, inclusiv, în particular, cele legate de orice zonă care prezintă o importanță specială pentru mediu, cum ar fi ariile de protecție specială avifaunistică sau ariile speciale de conservare reglementate conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. [236/2000](#) privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. [462/2001](#);

10.4. Cerințele de la punctele 2-4 ar putea da impresia că se suprapun, dar ele sunt coerente, ele având ca scop aspecte diferite ale stării mediului în zonele acoperite de plan/program și asupra cărora este posibil să aibă efecte semnificative asupra mediului.

Punctul 2 tratează problema stării mediului în zona care este acoperită de sau afectată semnificativ de plan/program; se tratează atât starea actuală a mediului cât și cea care ar fi în lipsa implementării planului/programului.

Punctul 3 solicită informații ce trebuie să fie furnizate privind zonele care pot fi afectate semnificativ de planul/programul respectiv, aceste informații trebuind să fie văzute ca fiind o specificare a informațiilor prezentate la punctul 2.

Punctul 4 se concentrează pe problemele de mediu, în timp ce aspectele sau caracteristicile de la punctele 2 și 3 pot fi atât problemele cât și zonele care reprezintă valori naturale, culturale, etc., și bunuri cu valoare importantă din punct de vedere al protecției mediului, ori o stare favorabilă a mediului.

Întrucât cerințele de la punctele 3 și 4, ar putea potrivit, în multe cazuri să fie tratate împreună, cu condiția ca toate informațiile necesare să fie furnizate.

10.5. Informațiile care se solicită la punctul 2 privind aspectele relevante ale stării actuale a mediului sunt necesare pentru înțelegerea modului în care planul/programul pot afecta semnificativ mediul din zona în care se aplică. Expresia “aspecte relevante” se referă la aspectele de mediu care sunt relevante cât privește posibilele efecte semnificative de mediu. Aceste aspecte pot fi atât de o natură pozitivă cât și negativă. Informațiile trebuie să privească starea actuală a mediului, ceea ce înseamnă că acestea trebuie să fie cât mai actuale posibil. Descrierea evoluției posibile a aspectelor relevante în lipsa implementării planului/programului este foarte importantă, aceasta reprezentând cadrul de referință pentru evaluarea planului/programului. Această cerință poate fi comparată cu așa – numita “alternativa zero” care se solicită în cazul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului în cazul proiectelor (procedura EIA). Descrierea evoluției ar trebui să acopere același orizont de timp ca cel avut în vedere pentru implementarea planului/programului. De asemenea, ar trebui luate în considerare efectele altor planuri/programe deja adoptate sau ale deciziilor luate care ar afecta zona în discuție.

10.6. Punctul 3 se axează asupra zonelor care prezintă un interes special pentru evaluarea de mediu, și anume, zonele care pot fi afectate semnificativ de plan/program. Raportul de mediu trebuie să conțină o descriere a caracteristicilor de mediu ale acestor zone. Este recomandat ca descrierea caracteristicilor de mediu să se realizeze prin referire la aspectele de mediu de la punctul 6. Ca

exemple de caracteristici de mediu menționăm: o zonă care este vulnerabilă sau sensibilă la acidifiere, care are o valoare importantă din punct de vedere al florei sau care este dens populată și multe persoane ar fi afectate de zgomotul cauzat de trafic. Trebuie menționat că astfel de zone ar putea să existe în afara zonei acoperite de plan/program. Dacă această zonă este în apropiere de graniță sau dacă efectele se pot întinde pe distanțe lungi, zone din alte state sau mai îndepărtate ar putea fi, de asemenea, afectate. În astfel de cazuri, procedura transfrontieră este obligatorie.

10.7. Punctul 4 solicită furnizarea de informații asupra oricăror probleme de mediu existente care sunt relevante pentru plan/program. Scopul acestor informații este de a furniza o evaluare asupra modului în care aceste probleme pot afecta planul/programul. De asemenea, informațiile furnizate trebuie să prezinte posibilitatea planului/programului de a agrava, a reduce sau a afecta în orice alt mod, problemele de mediu existente. Relevanța poate să constea, de asemenea, și în posibilele efecte semnificative ale planului/programului, precum și în efectele nesemnificative care, în combinație cu problemele existente de mediu, ar crea efecte semnificative. Pot fi relevante chiar și aspecte tratate în plan/program care nu au nici un efect asupra mediului. Nu este nevoie ca problemele să aibă o natură semnificativă și nici nu este nevoie să se refere la zone specifice, ca cele exemplificate mai sus. Zone cu o importanță deosebită din punct de vedere al mediului pot fi acelea care cuprind valori din punct de vedere al protecției mediului, cum sunt zonele desemnate de Legea nr.462/2001 și H.G. nr.2151/2004, dar și alte asemenea zone pot fi incluse.

5.obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel național, comunitar sau internațional, care sunt relevante pentru plan sau program și modul în care s-a ținut cont de aceste obiective și de orice alte considerații de mediu în timpul pregătirii planului sau programului;

10.8. Obiectivele de protecție a mediului care trebuie tratate includ, cel puțin aspectele prezentate la punctul 6. Obiectivele internaționale și cele comunitare sunt adesea incluse în obiectivele stabilite la nivel național, regional sau local, acestea putând fi, deseori, suficiente pentru realizarea scopului punctului 5. Trebuie menționat că acest punct are în vedere obiectivele care sunt relevante pentru planul/programul respectiv, adică sunt relevante pentru efectele sale posibile semnificative sau pentru chestiunile pe care le ridică. În acest sens, consultarea autorităților este folositoare pentru identificarea obiectivelor menționate. Asociația germană privind evaluarea impactului asupra mediului a dezvoltat un prototip de bază de date asupra obiectivelor de calitate a mediului la nivel internațional și comunitar. Aceste obiective se găsesc la adresa de Internet:

<http://www.umweltdatenkatalog.de:8888/envdb/maintopic.jsp>

6. potențialele efecte¹ semnificative asupra mediului, inclusiv asupra aspectelor ca: biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii climatici, valorile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv cel arhitectonic și arheologic, peisajul și asupra relațiilor dintre acești factori;

10.9. Lista aspectelor conținute în punctul 6 nu este exhaustivă, alte chestiuni putând fi relevante. Prin comparație cu lista din HG nr.918/2002, cu modificările și completările ulterioare, în acest caz sunt menționate explicit sănătatea umană, biodiversitatea și patrimoniul cultural. Noțiunea de “sănătate umană” trebuie să fie considerată în contextul altor aspecte menționate la acest punct, iar aspectele de mediu care au legătură cu sănătatea, cum este expunerea la zgomotul creat de trafic sau poluarea aerului, sunt probleme care trebuie tratate în raportul de mediu. În cadrul Convenției privind diversitatea biologică, ratificată prin Legea nr.58/1994, au fost adoptate ghiduri care încorporează aspectele referitoare la biodiversitate în evaluarea strategică de mediu. Este esențială o descriere a relației dintre factorii menționați la punctul 6 deoarece poate arăta alte efecte semnificative care sunt mai severe față de cele care ar rezulta dintr-o studiere izolată a fiecărui factor. Astfel, efecte semnificative asupra aerului și factorilor climatici pot cauza efecte adverse semnificative asupra florei, faunei și biodiversității. Scopul notei de subsol este de a accentua necesitatea de furnizare de informații cât mai cuprinzătoare și comprehensive asupra factorilor și relațiilor dintre aceștia. Este esențială o descriere a efectelor pozitive în scopul de a arăta contribuția planului/programului respectiv la protejarea mediului și la atingerea obiectivului dezvoltării durabile.

7. posibilele efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra sănătății, în context transfrontieră;

10.10. Având în vedere importanța întăririi cooperării internaționale, astfel precum se prevede și în Protocolul SEA, în domeniul evaluării efectelor transfrontieră asupra mediului și sănătății pe care le poate avea un plan/program, este necesar ca raportul de mediu să trateze și potențialele efecte semnificative transfrontieră ale planului/programului respectiv. Subliniem că nu este suficient doar să fie descrise aceste efecte, ci trebuie să se prevadă măsuri de reducere și, în ultimul caz, de compensare a lor.

Pe de altă parte, informațiile prezentate în raportul de mediu privind acest punct reprezintă o bază de discuții în cadrul consultațiilor transfrontiere. Ca atare, atât potențialele efecte semnificative

¹ Aceste efecte trebuie să includă efectele secundare, cumulative, sinergice, pe termen scurt, mediu și lung, permanente și temporare, pozitive și negative.

transfrontiere cât și măsurile de reducere și compensare a lor trebuie tratate pe larg și argumentate din punct de vedere științific și tehnic.

8. *măsurile propuse pentru a preveni, reduce și compensa cât de complet posibil orice efect advers asupra mediului al implementării planului sau programului;*

10.11. Scopul punctului 8 este de a asigura că raportul de mediu tratează modul în care sunt compensate efectele adverse semnificative descrise. Măsurile care sunt avute în vedere la acest punct nu sunt detaliate, însă acestea pot fi măsuri preconizate sau recomandate în planul/programul respectiv sau măsurile discutate în raportul de mediu. Trebuie amintit că măsurile de compensare pot avea ele însele efecte adverse asupra mediului, care trebuie descrise. Metodele de compensare în legătură cu evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte pot fi folositoare în evaluarea de mediu pentru planuri/programe.

9. *expunerea motivelor care au condus la selectarea variantelor alese și o descriere a modului în care s-a efectuat evaluarea, inclusiv orice dificultăți (cum sunt deficiențele tehnice sau lipsa de know-how) întâmpinate în prelucrarea informațiilor cerute;*

10.12. Informațiile privind selectarea alternativelor sunt esențiale pentru a înțelege de ce au fost evaluate anumite alternative, precum și legătura lor cu proiectul de plan/program. Descrierea metodelor folosite în evaluarea alternativelor folosește la “judecarea” calității informațiilor, rezultatele și gradul în care acestea sunt “de încredere”. Analiza dificultăților întâmpinate clarifică, de asemenea, aspectele menționate. Este recomandat să se trateze modul în care dificultățile întâmpinate au fost depășite.

10. *descrierea măsurilor avute în vedere pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării planului sau programului, în concordanță cu art. 27;*

10.13. Conform prevederilor art.27, sunt monitorizate efectele semnificative asupra mediului ale implementării planului/programului și întrucât aceste efecte sunt specificate la punctul 6, raportul de mediu trebuie să conțină o descriere a modului în care se va realiza monitoringul acestora. Descrierea trebuie să se refere și la programele și instalațiile de monitorizare existente, în cazul în care acestea urmează a fi folosite. Menționez că există o oarecare suprapunere între punctul 10 și prevederile art.33 alin.(1) lit.c) care solicită furnizarea de informații privind “măsurile decise privind monitorizarea efectelor asupra mediului”. Este evident că nici o declarație definitivă despre măsurile finale de monitorizare nu poate fi făcută atât timp cât raportul de mediu nu a fost elaborat,

din moment ce nu s-a definitivat conținutul planului/programului și, în orice caz, conținutul raportului de mediu face obiectul prevederilor art.20 alin.(3) și (4). De asemenea, în unele situații, este necesar ca programele și instalațiile de monitorizare să fie adaptate în timp ce implementarea planului/programului progresează.

11. un rezumat fără caracter tehnic al informației furnizate conform prevederilor prezentei anexe.

10.14. Scopul rezumatului netehnic este de a face ușor de înțeles și accesibile publicului general și celor implicați în procesul de luare a deciziilor rezultatele și aspectele cheie ale raportului de mediu. Rezumatul poate fi parte a raportului, dar fi de ajutor să fie disponibil și ca document separat în scopul asigurării unei largi diseminări.

11. RELAȚIA CU ALTE ACTE NORMATIVE COMUNITARE

Acesta este un capitol care prezintă legătura dintre Directiva 2001/42/EC (Directiva SEA) și celelalte directive europene care au ca obiect „planuri și programe”.

Capitolul nu rezolvă integrarea prevederilor Directivei SEA, respectiv a HG 1076/2004 în legislația națională care transpune alte directive comunitare referitoare la planuri și programe, ci este prezentat cu scopul de a semnaliza „legături” pe care autoritatea de mediu trebuie să le facă atunci când un plan/program este supus SEA.

Capitolul prezintă pe rand celelalte directive și măsura în care acestea sunt „atinse” de evaluarea de mediu cerută prin Directiva SEA, respectiv prin HG 1076/2004.

Există suprapuneri între Directiva SEA și alte directive UE, în sensul că și alte acte normative comunitare solicită efectuarea unor evaluări de mediu pentru planuri/programe specifice pe care le reglementează. Directiva SEA specifică faptul că anumite planuri și programe necesită o evaluare de mediu în concordanță cu prevederile acesteia. Așadar, unele planuri/programe ce se elaborează în baza altor cerințe comunitare (directive) pot fi supuse, conform prevederilor menționate, altor tipuri de evaluări de mediu sau unor evaluări mai aprofundate decât cele prevăzute în Directiva 2001/42/EC.

Articolul 11 stabilește cerințele principale generale ale Directivei 2001/42/EC în relație cu restul legislației comunitare. Pentru a avea o imagine de ansamblu este însă necesar a se realiza coroborarea cu prevederile art.3(2) b), 3(9), 5(3) și 12(4) ale aceleiași directive.

Art. 11(1) – Directiva SEA

O evaluare de mediu efectuată în conformitate cu cerințele acestei directive nu va prejudicia cerințele Directivei 85/337/EEC și nici pe cele ale altor acte normative comunitare.

11.1. Articolul 11(1) se referă la faptul că alte prevederi ale legislației comunitare referitoare la evaluări de mediu ale planurilor și programelor se aplică în mod cumulativ cu cerințele Directivei 2001/42/EC.

11.2. Unul dintre criteriile care declanșează aplicarea Directivei 2001/42/EC este acela dacă un plan sau program stabilește cadrul pentru dezvoltarea unor proiecte listate în anexele Directivei EIA. Aceste două directive, respectiv Directiva SEA și Directiva EIA, nu se suprapun în mod normal, deoarece au domenii diferite de aplicare (planuri și programe în Directiva SEA față de proiecte în Directiva EIA). Apar “duplicări” atunci când planurile/programele prevăd implementarea unor proiecte care intră sub incidența Directivei EIA (de ex., planurile de transport). În asemenea cazuri se aplică ambele directive, în mod cumulativ.

11.3. Atunci când altă legislație comunitară prevede ca planurile sau programele să fie supuse unei evaluări de mediu este necesar ca, în cazul în care aceste planuri/programe fac și obiectul Directivei SEA - respectiv îndeplinesc criteriile stabilite în art 2 și 3 din Directiva SEA-, să se ia în considerare dacă această directiva introduce elemente suplimentare de evaluare. Dacă aceste elemente sunt cerute, pentru implementarea directivei se aplică procedura de evaluare de mediu prevăzută de Directiva SEA, respectiv de HG 1076/2004, fără “a uita” cerințele actului normativ în baza căruia se elaborează planul/programul respectiv .

11.4. Prezentul capitol explorează consecințele Directivei SEA pentru câteva exemple de planuri sau programe bazate pe legislația comunitară și aflate în legătură cu Directiva SEA.

Trebuie să subliniem faptul că această abordare nu este una comprehensivă.²

În cele ce urmează se prezintă, pe scurt, câteva dintre directivele care conțin norme de elaborare a unor planuri/programe specifice și în continuare se analizează legătura acestora cu Directiva SEA.

11.5. **Directiva Cadru Apa 2000/60/EC (WFD)** introduce un Program de Măsuri (Art 11 din Directiva Cadru Apă) și un Plan de Management Bazinal (Art.13 din Directiva Cadru Apă) pentru a coordona măsurile privind calitatea apei în cadrul fiecărui bazin. Nu este posibil să se afirme în mod

² A se vedea tabelul de la pg. 78 pentru a avea o imagine de ansamblu.

categoric dacă Planul de Management Bazinal și Programul de Măsuri intră sub incidența Directivei SEA. O asemenea apreciere se face de la caz la caz., folosind prevederile art.2 și 3 ale Directivei SEA. Deoarece ambele planuri/programe sunt cerute de Directiva Cadru Apă și trebuie să fie elaborate de autorități, întrebarea care se pune este dacă ele stabilesc cadrul pentru dezvoltări viitoare/pentru viitoare acorduri unice ale proiectelor. Răspunsul va depinde de conținutul fiecărui plan/program în parte. Trebuie, de asemenea, să se ia în considerare cât de departe se merge cu planificarea în Planul de Management Bazinal, și dacă acesta nu cumva prezintă în rezumat ceea ce s-a stabilit în Programul de Măsuri.

11.6. Directiva 91/676/EEC privind nitrații prevede programe de acțiune pentru arii/zonle amenințate de poluarea cu nitrați. Aceste programe sunt direcționate în principal către anumite practici agricole, și nu către proiecte. În anumite situații, totuși, aceste programe de acțiune pot stabili cadrul pentru viitoare acorduri unice ale proiectelor, precum creșterea intensivă a șeptelului. În asemenea cazuri ele pot fi considerate programe în sensul prevăzut de Directiva SEA și, în consecință, necesită evaluare de mediu. Dacă ele se vor referi în mod exclusiv la practici agricole, și nu la proiecte, atunci Directiva SEA, respectiv HG 1076/2004 nu se aplică.

11.7. Directiva cadru deșeurilor 75/442/EEC prevede planuri de management al deșeurilor, în baza art.7.

Art. 7 stabilește, în special, elementele de bază ale unui asemenea plan.

Cerințe suplimentare față de conținutul unui asemenea plan sunt prevăzute de Directiva 91/689/EEC privind deșeurile periculoase și Directiva 94/62/EC privind ambalajele și deșeurile de ambalaje. Unul dintre scopurile unui plan de management al deșeurilor este acela de a identifica un amplasament potrivit pentru depozitul de deșeurii sau pentru instalație. În acest sens, aceste planuri stabilesc cadrul de dezvoltare al unor viitoare proiecte pentru care se emite acord unic (proiectele se găsesc pe Anexa 1, pct.9 și 10 al Directivei EIA și în Anexa II, pct 11, b). Aceste planuri intră în mod normal sub incidența Directivei SEA și evaluarea trebuie cerută în mod automat, ca urmare a aplicării art. 3(2)(a), cu condiția ca toate celelalte condiții să fie îndeplinite.

Dar, pot exista planuri care nu specifică instalații sau depozite, ușor identificabile, pentru eliminarea deșeurilor, dar care stabilesc un set de criterii pentru acestea și/sau deleaga această sarcină unor planuri de nivel inferior (e.g. planuri regionale sau județene). Și aceste planuri stabilesc cadrul pentru viitoare acorduri unice și deci trebuie să facă obiectul prevederilor Directivei SEA.

Cu toate acestea, există planuri de management al deșeurilor care nu identifică zone în care se vor elimina deșeurii (în sensul că vor exista viitoare proiecte de acest gen), de ex., în situațiile în care capacitatea de eliminare a depozitelor este suficientă pentru întreaga cantitate de deșeurii produsă în

zona respectivă. Asemenea planuri de management prevăd transportul unor fluxuri de deșuri către alte zone în scopul reciclării sau eliminării, fără a stabili cadrul unor viitoare proiecte. În aceste cazuri Directiva SEA, respectiv HG 1076/2004 nu se aplică.

11.8. **Directiva Cadru Aer 96/62/EC** stipulează că în zone și aglomerări în care nivelul unuia sau mai multor poluanți depășește anumite valori limită, țările vor pregăti și implementa un plan sau un program pentru atingerea valorii limită într-un interval de timp specificat (Art. 8(3)). În zonele și în aglomerările în care nivelul unuia sau mai multor poluanți este mai mare decât valorile limită, țările pot furniza un plan integrat care să acopere toți poluanții implicați (Art. 8(4)). Scopul principal al acestor planuri sau programe este de a îmbunătăți calitatea aerului și, deși pot afecta mai multe sectoare, ele nu sunt în mod necesar de regăsit în domeniile listate la art 3(2)(a) al Directivei SEA. Însă, în cazul în care aceste planuri/programe stabilesc cadrul pentru viitoarele acorduri unice pentru proiecte și dacă se determină că ele pot avea efecte semnificative asupra mediului, conform prevederilor art. 3(4) al Directivei SEA, ele vor necesita evaluarea de mediu.

11.9. **Directiva Habitate 92/43/EEC** are ca scop stabilirea unei rețele ecologice europene, coerente, de zone speciale de conservare. Țările trebuie să propună anumite situri ca arii speciale de conservare și să transmită lista acestor situri Comisiei Europene. Scopul este acela de a recunoaște că situl respectiv găzduiește valori naturale care merită să fie protejate. Așadar, esența acestei propuneri este de a recunoaște valoarea sitului din punct de vedere al protecției mediului. Propunerea în sine nu ar avea, în mod normal, o urmare în domeniul planificării sau programării. Ea definește numai domeniul geografic pe care se aplică măsurile de protecție a mediului. Efectele asupra mediului care rezultă ca urmare a acestei proceduri derivă din măsurile de protecție care se iau și nu din propunerea de a desemna un sit ca o zonă/arie specială de conservare. Prin urmare, propunerile de a desemna zone protejate conform cerințelor Directivei Habitate nu necesită evaluare de mediu conform Directivei SEA, respectiv a HG 1076/2004.

11.10. Planurile și programele aflate sub Fondurile Structurale și sub Fondul European de Orientare și Garantare a Agriculturii (FEOGA) nu fac obiectul Directivei SEA, **dar numai pe perioadele respective de programare menționate anterior, respectiv la punctele 3.25 – 3.27 care prezintă explicații referitoare la art.6 alin.(1) și (2) din HG 1076/2004.**

Art. 11(2)- Directiva SEA

Pentru planurile și programele pentru care obligația de a efectua evaluarea efectelor asupra mediului derivă simultan din prevederile prezentei directive și din cele ale altei legislații

comunitare, Statele Membre pot prevedea proceduri coordonate sau comune care să îndeplinească cerințele legislației comunitare relevante și care să evite duplicarea evaluării.

11.11. După cum am menționat anterior, în cazurile în care evaluarea de mediu este cerută atât de Directiva SEA cât și de altă legislație comunitară (directive, regulamente sau decizii), ambele seturi de cerințe se aplică în mod cumulativ. Aceasta nu înseamnă că două seturi similare de evaluări vor fi aplicate pentru aceeași propunere; pentru a evita aceste duplicări, art. 11(2) al Directivei SEA permite țărilor să aplice proceduri coordonate sau comune care să îndeplinească cerințele legislației comunitare relevante. Ca atare, trebuie să se determine dacă Directiva 2001/42/EC și alte cerințe comunitare privind evaluarea de mediu se aplică simultan (vezi mai sus).

În consecință, procedura prevăzută de Directiva SEA se aplică planului/programului solicitat de o altă directivă, adică se aplică o singură procedură, însă cerințele Directivei SEA se completează și se coordonează cu prevederile celeilalte directive.

În cazul consultării ghidurilor elaborate pentru a amplifica cerințele legislației comunitare trebuie să se țină cont de faptul că în cazul unui conflict între ghidul emis în implementarea unei directive și cerințele altei directive întotdeauna va prevala cerința legală (din legislația națională ce transpune directiva respectivă).

11.12. Evaluarea impactului asupra mediului cerută de Directiva EIA este de obicei efectuată la un stadiu ulterior în procesul de luare a deciziilor (după ce se aplică SEA), deoarece EIA se aplică la proiecte, în timp ce SEA se aplică planurilor și programelor care stabilesc cadrul pentru dezvoltarea viitoare a unor asemenea proiecte. Se poate întâmpla să existe duplicări, cât privește cerințele evaluării impactului asupra mediului între Directiva EIA și SEA, în sensul că un plan/program poate conține referiri la proiecte pentru care este necesar acordul unic.

11.13. În aceste cazuri, pentru a evita duplicarea evaluărilor, este de dorit ca informațiile furnizate de evaluarea de mediu pentru un plan/program să fie folosite în evaluarea impactului asupra mediului pentru proiectele conținute în respectivul plan/program și să fie detaliate și completate. Cu alte cuvinte, informațiile prezentate în raportul de mediu pentru planul/programul respectiv trebuie să fie prezentate amanunțit și complet în raportul la studiul de impact pentru un proiect din cadrul acelui plan/program. **Atragem atenția** asupra faptului că raportul de mediu prevăzut de Directiva SEA are un anumit conținut – cadru, care **este diferit de cel stabilit de Directiva EIA** pentru raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului. Ca atare, pentru fiecare caz în parte, respectiv raportul de mediu și raportul la studiul de impact asupra mediului, trebuie să se respecte condițiile de realizare ale fiecăruia, informațiile din raportul de mediu putând fi încadrate la locul potrivit în raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului.

Trebuie subliniat că spre deosebire de Directiva SEA, Directiva EIA nu conține cerințe despre monitorizarea efectelor implementării proiectului.

11.14. *Directiva Cadru Apă și Directiva SEA* sunt complementare și prevăd o evaluare de mediu care în mare este cam la fel sub cele două directive. Din analiza textelor directivelor reies câteva diferențe între elementele evaluării de mediu cerute. De exemplu, prevederile privind participarea publicului în Directiva Cadru Apă sunt focalizate pe pașii privind elaborarea, revizuirea și aducerea la zi a Planurilor de Management Bazinale, pe când prevederile Directivei SEA sunt mai generale deoarece ea se aplică mai multor tipuri de planuri/programe. În acest caz, este necesar să se asigure că se respectă cerințele ambelor directive. O cale de a evita duplicarea, ar fi aceea ca autoritatea competentă de mediu pentru implementarea Directivei SEA să se asigure că sunt îndeplinite și cerințele Directivei Cadru Apă.

Precizăm că Directiva SEA poate reprezenta un factor important în implementarea Directivei Cadru Apă, în special în ceea ce privește aplicarea derogărilor prevăzute de art.4 din Directiva Cadru Apă. Cum “ajută” Directiva SEA ? Evaluare de mediu care se realizează în baza Directivei SEA poate fi folosită la justificarea derogărilor prevăzute de art.4 mai sus menționat, în special în cazurile în care criteriile “un mediu mai cuprinzător”, “o opțiune de mediu semnificativ mai bună” sau “dezvoltare durabilă” sunt folosite în evaluarea de mediu, criterii care fundamentează, în același timp, derogările menționate.

11.15. Pentru Directiva Cadru Apă s-a dezvoltat o Strategie comună de implementare și mai multe ghiduri informale care detaliază implementarea directivei³.

Ghidurile pot merge, în unele cazuri dincolo de cerințele directivei. De ex., ghidul privind participarea publicului clarifică faptul că participarea publicului este cerută nu numai pentru Planurile de Management Bazinale (asa cum s-ar putea deduce din art.14), ci și pentru Programul de Măsuri. Acest ghid furnizează exemple utile despre cum poate fi informat și consultat publicul în concordanță cu cerințele directivei și furnizează informații despre bunele practici aplicabile altor tipuri de planuri și programe de sub SEA. O abordare complementară similară este benefică în aplicarea altor aspecte ale directivelor, precum: elaborarea raportului de mediu, prevederile transfrontieră.

11.16. Procedura de elaborare a planurilor de management al deșeurilor conform Directivei Cadru Deșeuri 75/442/EEC nu include o evaluare de mediu. În general, evaluarea de mediu prevăzută de Directiva SEA trebuie să fie inclusă în elaboarea acestor planuri.

³ Aceste documente se refera la subiecte ca: analize economice, analiza presiunilor si a impactelor, procesul de planificare si evaluarea starii ecologice si care au fost publicate in anul 2003. Documente sunt disponibile pe Internet la urmatoarea adresa: <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/env/wfd/library>

11.17. Planurile și programele pentru care s-a stabilit că necesită o evaluare conform Directivei Habitata⁴ fac și obiectul prevederilor Directivei SEA (Article 3(2)(b)). Prin urmare, Directiva SEA și Directiva Habitata se aplică cumulativ tuturor planurilor și programelor care au efecte asupra siturilor protejate conform art. 6 sau 7 din Directiva Habitata. Prin urmare, elaborarea acestor planuri trebuie să se realizeze în conformitate cu procedura SEA și trebuie să includă și testul de substanță privind efectele asupra siturilor protejate cerut de Directiva Habitata.

11.18. Așadar, evaluarea cerută de Directiva Habitata este un test care certifică faptul că un plan propus nu afectează integritatea unui sit. Autoritățile competente nu trebuie să adopte un plan care are efecte adverse asupra unui sit, dacă nu sunt îndeplinite criteriile din art.6 (4) al Directivei Habitata⁵.

11.19. Evaluarea prevăzută de Directiva SEA reprezintă o abordare largă, acoperind nu numai efectele asupra siturilor și speciilor protejate, ci și asupra biodiversității în general, dar și asupra altor aspecte precum calitatea aerului și apei și asupra patrimoniului cultural și arhitectural.

Pașii pentru procedura SEA pentru planurile/programele care necesită o evaluare conform Directivei Habitata pot fi următorii:

a) Dacă a fost determinat faptul că planul poate avea efecte semnificative asupra unui sit desemnat conform Directivei Habitata, și dacă se conformează cu celelalte cerințe ale art.2 și 3 ale Directivei SEA, acesta intră automat sub incidența Directivei SEA;

b) Trebuie identificate, descrise și evaluate, în raportul de mediu, efectele asupra mediului ale planului/programului și alterantivele rezonabile la planul/programul propus. Efectele asupra siturilor și speciilor protejate, în concordanță cu cerințele Directivei Habitata, trebuie să facă parte, în mod obligatoriu, din raportul de mediu. Acestea se pot descrie într-un capitol separat deoarece ceea ce se găsește ca informațiile referitoare la efectele menționate sunt obligatorii pentru decizia autorităților competente privind planul/programul respectiv;

c) Publicul și autoritățile posibil afectate de efectele implementării planului/programului trebuie să fie consultate în concordanță cu art.6 al Directivei SEA, prin punerea la dispoziția acestora a

⁴ Directiva Habitata cere în mod explicit evaluarea “planurilor” nu și a “programelor”. Totuși, un “plan” conform Directivei Habitata poate avea caracteristicile unui “program” prevăzut de Directiva SEA, din moment ce este imposibil de a stabili o distincție riguroasă între planuri și programe (a se vedea art.2 lit.c) și explicațiile de la punctele 3.3 – 3.7).

⁵ Art.6 (4) prevede: “Dacă un plan sau proiect trebuie să se realizeze din motive imperative care depășesc interesul public, inclusiv pe cele de natură socială sau economică, chiar dacă există o evaluare negativă a implicațiilor sale pentru sit și lipsesc soluțiile alternative, statul membru trebuie să pună în aplicare toate măsurile compensatorii necesare pentru a se asigura că este protejată coerența totală a rețelei Natura 2000. Statul va informa Comisia despre măsurile compensatorii adoptate.

În cazul în care situl respectiv reprezintă amplasamentul unui tip de habitat natural prioritar și/sau al unei specii prioritare, singurele motive care pot să fie susținute sunt cele referitoare la sănătatea umană sau siguranța publică, la consecințele benefice de primă importanță pentru mediu sau, în plus, la o opinie a Comisiei ori la alte motive imperative care depășesc interesul public.”

proiectului de plan/program și a raportului de mediu. Consultările trebuie să se desfășoare și pe tema efectelor planului/programului asupra siturilor și speciilor care sunt protejate conform cerințelor Directivei Habitate;

d) Raportul SEA și rezultatele consultărilor trebuie luate în considerare înainte ca planul/programul să fie adoptat sau înaintat spre adoptare printr-o procedură legislativă. Dacă planul/programul este găsit a fi “vinovat” de afectarea integrității sitului, planul/programul poate fi adoptat numai cu condiții limitative precum cele prevăzute de art.6 al Directivei Habitate. Pentru alte efecte asupra mediului, trebuie luată în considerare legislația națională relevantă din domeniul habitatelor naturale, care descrie condițiile în care un plan/program poate fi adoptat;

e) Conform art.6 din Directiva SEA, publicul și autoritățile desemnate trebuie să fie informate despre decizia emisă pentru respectivul plan/program. Declarația care rezumă modul în care au fost integrate considerațiile de mediu în plan/program, trebuie să includă și decizia/precizarea modului în care planul/programul se conformează Directivei Habitate;

f) Efectele implementării planului/programului asupra mediului trebuie monitorizate (Art 10 al Directivei SEA). Este obligatoriu ca această monitorizare să includă efectele asupra siturilor și speciilor protejate stabilite conform cerințelor Directivei Habitate.

TABEL REZUMAT – SEA PENTRU PLANURI SI PROGRAME CERUTE DE ALTE ACTE NORMATIVE COMUNITARE
(Tabelul nu este exhaustiv si trebuie inteles in coroborare cu legislatia nationala de transpunere)

Plan sau program in intelesul Dir-SEA, art.2a)		Evaluare de mediu obligatoriu, art3(2)			Evaluare de mediu conditionata, art3(4)	
Plan sau program	Cerut prin prevederi legislative, de reglementare sau administrative	Elaborate pentru domeniile listate in art.3(2) a)	Care stabilesc cadrul pentru dezvoltari viitoare ale proiectelor EIA	Necesita o evaluare conform Directivei Habitate	Necesita o evaluare daca e posibil sa aiba efecte semnificative asupra mediului	
Legislatie comunitara						
Directiva Cadru Apa 2000/60/EC	Da	Da (gospodarirea apelor)	Da/Nu (depinde de continut)	Da/Nu (depinde de continut)		
Directiva Nitrati 91/676/EC	Da	Da (gospodarirea apelor)	Da/Nu (Depinde de continutul programului de actiune, posibil pt instalatiile pt cresterea intensiva a septelului)	Da/Nu (depinde de continutul programului de actiune)		
Directiva Cadru Deseurii 75/442/EEC, inclusiv cerintele Directivei 91/676/EEC si ale 94/62/EC	Da	Da (managementul deseurilor)	Da/Nu (depinde de continutul planului de management al deseurilor)	Da/Nu (depinde de continutul planului de management al deseurilor)		
Directiva Cadru Aer	Da	- Domeniul- calitatea aerului		Da/Nu (depinde de continutul programului de actiune)	Da	
Directiva Habitate 92/43/EEC	Da	-		-	-	
Directiva Habitate 92/43/EEC	Da	Da		Da		
Fonduri structurale si FEOGA	- Pt perioada curenta de planificare sunt excluse de la SEA					